

**SLOVENSKÁ POĽNOHOSPODÁRSKA UNIVERZITA
FAKULTA EKONOMIKY A MANAŽMENTU**

2123350

**SLEDOVANIE NÁKLADOV A VÝNOSOV VO VYBRANOM
VÝROBNOM PODNIKU**

2011

Zuzana Šuhajová, Bc.

**SLOVENSKÁ POĽNOHOSPODÁRSKA UNIVERZITA
FAKULTA EKONOMIKY A MANAŽMENTU**

**SLEDOVANIE NÁKLADOV A VÝNOSOV VO VYBRANOM
VÝROBNOM PODNIKU**

Diplomová práca

Študijný program:	Ekonomika podniku
Študijný odbor:	6284800 Ekonomika a manažment podniku
Školiace pracovisko:	Katedra informačných systémov
Školiteľ:	Emília Škorecová, Ing., Csc.
Konzultant: (nepovinný)	

Nitra 2011

Zuzana Šuhajová, Bc.

Čestné vyhlásenie

Ja dolu podpísaná Zuzana Šuhajová vyhlasujem, že som záverečnú prácu na tému „Sledovanie nákladov a výnosov vo vybranom výrobnom podniku“ vypracovala samostatne s použitím uvedenej literatúry.

Som si vedomá zákonných dôsledkov v prípade, ak uvedené údaje nie sú pravdivé.

V Nitre 28. marca 2011

Zuzana Šuhajová

Pod'akovanie

Touto cestou vyslovujem poďakovanie pani Ing. Emílii Škorecovej, Csc. a Ing. Terézii Bakovej za pomoc, odborné vedenie, cenné rady a pripomienky pri vypracovaní mojej diplomovej práce.

V Nitre 28. marca 2011

Abstrakt (v štátnom jazyku)

Hlavným cieľom diplomovej práce bolo analyzovať sledovanie nákladov a výnosov vo výrobnom podniku VTR, s. r. o. a na základe analýzy predložiť návrhy na jeho prehĺbenie a zdokonalenie. V prvej kapitole uvádzame časti prác autorov, ktorí sa venujú problematike nákladov a výnosov v ich rôznom ponímaní z hľadiska hospodárnosti a efektívnosti, kalkulácií a rozpočtov. Jadrom diplomovej práce je kapitola – Výsledky práce, kde charakterizujeme vznik a vývoj činnosti VTR, s. r. o., analyzujeme informačný systém, ktorý vo výrobnom podniku spracúva údaje o nákladoch a výnosoch, ďalej uvádzame ako sa podnik stará o životné prostredie. Piata kapitola diplomovej práce predstavuje zhrnutie poznatkov o sledovaní nákladov a výnosov v analyzovanom výrobnom podniku. V rámci tejto kapitoly ponúkame návrh opatrení na zdokonalenie súčasného stavu. Táto kapitola je rozdelená na dve podkapitoly. V prvej podkapitole podávame návrh na zostavovanie kalkulácií vo VTR, s. r. o., na záver tejto podkapitoly uvádzame aj praktický postup zostavovania kalkulácií. V druhej podkapitole predkladáme návrh zostavovania rozpočtov nákladov a výnosov. **Použité slová:** náklady, výnosy, manažérsky informačný systém, kalkulácie, rozpočty.

Abstrakt (v cudzom jazyku)

The main objective of the thesis, was to analyze the monitoring costs and revenues in manufacturing enterprise VTR, s. r. o. and the analysis of proposals for the deepening and improvement. I also mention the works of authors who express about the costs and revenues their different views in terms of economy and efficiency, estimates and budgets. The core thesis is Chapter - Results of work, which characterizes the emergence and development activities VTR, s. r. o., contains analyzes for information system, that in the enterprise processes data cost, revenues, and how the company cares on environment. The fifth chapter of the thesis presents a summary of knowledge for monitoring costs and revenues in analyzed manufacturing enterprise, in this chapter we design measures to improve the current situation. Chapter is divided into two subsections, part one serve for a compilation of estimates of VTR, s. r. o. Finally, this subchapter Here are a practical example of the compilation of estimates. The second section contains a suggestion for drawing up budgets for costs and revenues. **Key words:** costs, revenues, management information system, costing, budgets.

Obsah

1	Prehľad o súčasnom stave riešenej problematiky	8
1.1	Náklady a výnosy ako rozhodujúce nástroje riadenia hospodárnosti a efektívnosti podniku.....	8
1.2	Členenie nákladov a výnosov, výsledok hospodárenia.....	13
1.3	Náklady a výnosy v kalkuláciách a rozpočtoch.....	19
1.4	Inflácia a jej vplyv na náklady a výnosy podniku.....	23
2	Cieľ práce	25
3	Metodika práce	27
4	Výsledky práce	30
4.1	Charakteristika vybraného výrobného podniku.....	30
4.1.1	<i>Predmet činnosti</i>	32
4.1.2	<i>Organizačno-riadiaca štruktúra podniku</i>	32
4.1.3	<i>Výrobná činnosť podniku</i>	34
4.1.4	<i>Ludské zdroje</i>	36
4.1.5	<i>Základné ukazovatele podnikateľskej činnosti</i>	39
4.1.5.1	Analýza súvahy.....	39
4.1.5.2	Analýza výkazu ziskov a strát.....	43
4.1.5.3	Finančná analýza.....	49
4.1.5.3.1	Analýza rentability.....	49
4.1.5.3.2	Analýza nákladovosti.....	51
4.2	Analýza automatizovaného sledovania nákladov a výnosov.....	52
4.3	Starostlivosť podnikateľského subjektu o životné prostredie.....	55
5	Záver a návrh na využitie poznatkov	56
5.1	Návrh zostavovania kalkulácií vo VTR, s. r. o.....	59
5.2	Návrh na zostavovanie rozpočtov nákladov a výnosov vo VTR, s. r. o.....	64
6	Použitá literatúra	66
7	Zoznam príloh	69

Úvod

Súčasná globalizovaná trhová ekonomika, vytvára veľmi zložité podmienky pre presadzovanie sa podnikov na trhu. Podnik, ktorý chce byť úspešný na stále konkurenčnejšom globálnom trhu, musí mať k dispozícii dostatočné množstvo relevantných informácií, potrebných pre riadenie a rozhodovanie.

Základným finančným cieľom každého podnikateľského subjektu je maximalizácia trhovej hodnoty podniku a dosahovanie zisku. K najdôležitejším charakteristikám hospodárenia podniku patria náklady a výnosy od ktorých sa odvíja určenie výšky zisku, alebo straty.

V neustále dynamicky meniacich sa podmienkach, sú informácie o nákladoch a výnosoch podniku dôležité najmä pre manažérov, lebo len na základe kvalitných poznatkov môžu manažéri prijímať v daných podmienkach optimálne rozhodnutia. Analyzovanie nákladov a výnosov je dôležité predovšetkým z pohľadu splnenia vytýčených cieľov podniku. Náklady sú dôležité tiež pri tvorbe predajnej ceny produktov a služieb, ktorá by mala zabezpečiť návrat vynaložených nákladov podniku a dosiahnutie zisku. Taktiež je potrebné zabezpečiť výkonný podnikový informačný systém, ktorý poskytuje ukazovatele o nákladoch a výnosoch, s maximálnou vypovedacou schopnosťou a presnosťou. Chybné údaje spôsobené nesprávnym zaznamenávaním, vedením, či vyhodnotením, môžu viesť k chybným záverom pri rozhodovaní manažérov.

V podniku, ktorý si chce zabezpečiť konkurencieschopnosť na trhu, sú nevyhnutné informácie o nákladoch celého svojho ekonomického reťazca. Taktiež je potrebné spolupracovať s ostatnými členmi tohto reťazca na ich riadení a na maximalizácii výnosov.

Úspešnosť podnikania vo veľkej miere závisí od úrovne nákladov, ale k zabezpečeniu dlhodobého rozvoja podniku je potrebné orientovať pozornosť aj na ďalšie oblasti, a to hlavne na:

- udržiavanie dobrých vzťahov so zákazníkmi a zabezpečenie úspešného postaveia na trhu,
- zavádzanie nových a inovovaných výrobkov, služieb, s ohľadom na segmentáciu trhu,

- zabezpečenie vysokej kvality výrobkov a služieb,
- zavádzanie informačných technológií, ktoré by zlepšili organizáciu práce,
- využívanie schopností zamestnancov a ich motivovanie k dosiahnutiu ďalšieho zlepšenia v technológii, kvalite a organizácii.

Z hľadiska nevyhnutnosti sledovania nákladov a výnosov v podnikateľskom subjekte sme sa zamerali na spracovanie tejto problematiky aj v našej diplomovej práci.

1 Prehľad o súčasnom stave riešenej problematiky

V tejto časti diplomovej práce je prezentovaný stručný prehľad názorov vybraných autorov k problematike všeobecného významu nákladov, výnosov a ich ponímaní z hľadiska financií, kalkulácií a rozpočtov.

1.1 Náklady a výnosy ako rozhodujúce nástroje riadenia hospodárnosti a efektívnosti podniku

Podľa **TEPLICKEJ, K. (2010)** „dosahovanie ekonomickej **efektívnosti** a **hospodárnosti podniku** vychádza zo strategických cieľov podniku. Preto musíme venovať pozornosť ukazovateľom, ktoré ovplyvňujú výkonnosť podniku, t. j. zisku, nákladom, výnosom. Vzhľadom na to, že otázka výnosov sa viaže na výrobné kapacity podniku a úplné vlastné náklady jednotkových výkonov, nebudeme sa pri optimalizácii venovať kategórii výnosov. Pozornosť budeme venovať práve nákladom, ktoré vo výraznej miere ovplyvňujú zisk podniku a výkonnosť podniku.“

HACHEROVÁ, Ž. – LÁTEČKOVÁ, A. – KOŠOVSKÁ, I. (2009) tvrdia, že: „**náklady** podniku sú peňažným vyjadrením vynaložených ekonomických zdrojov pri uskutočňovaní výkonov. Vznikajú vytvorením finálnych výkonov (výrobkov, prác, služieb) a ich realizáciou odberateľom. **Výnosy** potom predstavujú overenie účelnosti vynaložených nákladov. Sú peňažným vyjadrením výstupov z činnosti podniku, výkonov určených na predaj, prípadne na vlastnú spotrebu, ako aj ocenených úžitkov z iných zdrojov.“

ŠLOSÁROVÁ, A. a kol. (2009) konštatuje, že: „vznik **nákladov** je uzatvorený vytvorením finálnych výkonov a ich realizáciou odberateľom, zákazníkom. Táto charakteristika nákladov vyjadruje vzťah nákladov a výkonov a potvrdzuje, výkony podniku sú nositeľmi nákladov.“

„**Výnosy** ako peňažný ekvivalent predstavujú:

- úhradu vynaložených nákladov a zabezpečenie zisku,
- mieru úspešnosti na trhu a konkurencieschopnosť podnikových výkonov.“

CENIGOVÁ, A. (2009) konštatuje, že: „ **náklady zo zákazky** predstavujú náklady, ktoré zahŕňajú:

- priame náklady, t. j. náklady, ktoré priamo súvisia s danou zákazkou,
- nepriame náklady, t. j. náklady, ktoré súvisia so všeobecnou činnosťou spojenou so zákazkou a dajú sa priradiť k danej zákazke,
- iné náklady, napr. správna réžia a náklady na výskum a vývoj, pokiaľ ich zmluva fakturáciou odberateľom nevylučuje.

Výnosy zo zákazky sú výnosy, pri ktorých sa zisťuje hodnota výkonu, ktorá bola prijatá alebo má byť prijatá. Pri zostavení rozpočtu výnosov zo zákazky sa zohľadňuje celý rad faktorov neistoty, ktoré závisia od budúcich udalostí. V dôsledku čoho môže plynutím času výška výnosov zo zákazky rásť alebo klesať.“

ŠURANOVÁ, Z. - SAXUNOVÁ, D. - KRIŠTOFÍK, P. (2004) píše, že: „ manažérske účtovníctvo tvorí rozsiahly súbor informácií potrebných pre efektívne riadenie v rámci podniku a uspokojovanie informačných potrieb jeho manažmentu. Základným rámcom manažérskeho účtovníctva je usmerňovanie nákladov, plánovanie, kontrola a dlhodobá rozhodovacia činnosť manažmentu podniku. Do jeho sféry patrí nákladové účtovníctvo, nákladové kalkulácie, rozpočtovníctvo, metódy a systémy vnútornej kontroly podniku, nákladové prepočty. Základnými úlohami manažérskeho účtovníctva je poskytovať informácie pre finančné účtovníctvo, **informácie o nákladoch, výnosoch** a rentabilite, zabezpečovať bežnú kontrolu nákladov, poskytovať informácie pre riadenie zodpovedných útvarov a ďalšie informácie pre riadenie a rozhodovanie.“

VYSUŠIL, J. (2004) konštatuje, že: „ manažérske účtovníctvo predstavuje nový pohľad na účtovníctvo, ktorý by umožnil **vypracovanie takých analýz** a prístupov, ktoré nie sú zamerané na vnútornú prezentáciu podniku, ale na vytvorenie nástroja, ktorý by alternatívnym pohľadom na zistené skutočnosti pomohol manažérom pri ich rozhodovaniach. Potreba rôznych aspektov vytvorila samostatnú oblasť informácií, ktoré ďaleko presiahli tradičný účtovnícky pohľad.“

RAJŇÁK, M. a kol. (2007) tvrdia, že: „ náklady na výrobu a realizáciu majú svoje významné postavenie v cenovom rozhodovaní. Predstavujú určitú dolnú hranicu ceny výrobku resp. služby, pod ktorú cena môže klesnúť len v ojedinelých prípadoch a na krátky

čas. Uplatňovanie marketingovej tvorby cien vyžaduje celú škálu údajov z **analýzy nákladov** i voľbu rôznych stupňov ich využitia. Predpokladá mať k dispozícii dostatočne presné údaje o jednotlivých nákladoch na výrobu i realizáciu výrobku, s možnosťou presného a jednoznačného posúdenia miery nevyhnutnosti ich vynaloženia.“

Obsah analýzy nákladov je determinovaný cieľom analýzy a požiadavkami používateľa na výsledky analýzy. **LESÁKOVÁ, Ľ. a kol. (2007)** uvádzajú: „v praxi sa rozlišujú tieto druhy **analýz nákladov**:

- **analýza nákladov na základe finančného účtovníctva**, obsahom ktorej je analýza objemu, štruktúry a dynamiky vývoja celkových nákladov podniku, ako aj určenie faktorov, ktoré vývoj nákladov determinovali. Samostatnú časť analýzy nákladov na základe finančného účtovníctva predstavuje analýza hospodárnosti a kvantifikácia vplyvu jednotlivých faktorov ovplyvňujúcich hospodárnosť činnosti podniku,
- **analýza nákladov na základe vnútro podnikového účtovníctva**, obsahom ktorej je analýza nákladov jednotlivých hospodárskych stredísk (výrobné, zásobovacie, odbytové, pomocné a iné strediská). Aby bolo možné túto analýzu vykonať, je potrebné pretransformovať náklady podniku z podnikovej úrovne (teda z finančného účtovníctva) na vnútro podnikové organizačné jednotky na nositeľa nákladov (kalkulačnú jednotku),,
- **analýza nákladov vybraných rozhodovacích úloh**, výsledkom ktorej je rozhodnutie spočívajúce na určitom odhade budúcich nákladov ovplyvňujúcich budúce peňažné toky podniku.“

GURČÍK, Ľ. (2004) definuje **náklady**: „ako finančné prostriedky vynaložené na zabezpečenie konkrétnych výrobkov, prác a služieb ako výsledkov výrobného resp. obchodného procesu. Náklady sú teda spotrebované výrobné faktory, ocenené v peňažných jednotkách. **Výnosy** sú peňažnou čiastkou, ktorú podnik získal zo svojich činností za určité účtovné obdobie. Sú to aktivované náklady, t.j. výkony ocenené zložkami vynaloženého majetku alebo realizačnými cenami, ktoré okrem spotrebovaných faktorov obsahujú aj očakávané efekty.“

TUMPACH, M. (2006) hovorí, že: „náklady a výnosy patria medzi kľúčové kategórie uplatňované v rámci IFRS a patria medzi ne základné prvky účtovnej závierky. Napriek harmonizácii legislatívy existujú rozdiely v rámci IFRS a zákona o účtovníctve v SR:

1. **Náklady** podľa IFRS predstavujú zníženie ekonomického potenciálu počas účtovného obdobia vo forme úbytku alebo zníženia aktív, resp. zvýšenia záväzkov, čo má za následok zníženie vlastného imania iného charakteru, než je jeho zníženie v dôsledku rozdelenia vlastného imania vlastníkom.
2. **Výnosy** podľa IFRS predstavujú zvýšenie ekonomického potenciálu počas účtovného obdobia vo forme prírastku alebo zvýšenia aktív, resp. zníženia záväzkov, čo má za následok zvýšenie vlastného imania iného charakteru, než je jeho zvýšenie v dôsledku vkladov vlastníkov.“

Náklady podniku predstavujú podľa **BAŠTINCOVEJ, A. (2007)**: „vynaloženie ekonomických zdrojov pri uskutočňovaní podnikových výkonov v peňažnom vyjadrení. Peňažným ekvivalentom realizovaných výkonov sú podľa tejto autorky výnosy, ktoré predstavujú definitívne overenie účelovosti vynaložených nákladov. **Výnosy** znamenajú prírastok majetku, ktorý nastáva realizáciou podnikových výkonov – predajom výrobkov, tovarov, poskytovaním služieb.“

KOTULIČ, R. a kol. (2007) píše, že: „**náklady** predstavujú zníženie ekonomického potenciálu, ku ktorému došlo v priebehu účtovného obdobia vo forme odovzdania alebo využitia majetku alebo vzniku záväzkov a ktorého výsledkom je zníženie vlastného imania iné, ako jeho rozdelenie jednotlivým spoločníkom. **Výnosy** predstavujú zvýšenie ekonomického potenciálu, ku ktorému došlo v účtovnom období, a to vo forme získania alebo rozšírenia majetku, resp. zníženia záväzkov, ktorého výsledkom je zvýšenie vlastného imania iné, ako je zvýšenie v dôsledku vkladu jednotlivých spoločníkov.“

BIELIK P. a kol. (2008) zdôrazňujú, že: „náklady, výnosy a predovšetkým výsledok hospodárenia sa považujú za najdôležitejšie charakteristiky činnosti každého podniku. **Náklady** charakterizujú ako peňažné ocenenie spotreby výrobných faktorov vynaložených podnikom na jeho výkony a ostatné účelovo vynaložené náklady spojené s jeho činnosťou. Náklady podniku sú peňažné čiastky, ktoré podnik účelne vynaložil na získanie výnosov.

Výnosy charakterizujú ako peňažnú čiastku, ktorú podnik získal zo všetkých svojich činností za určité účtovné obdobie bez ohľadu na to, či v tomto období došlo k ich úhrade.

Rozdiel medzi výnosmi a nákladmi tvorí výsledok hospodárenia podniku. Ak preyšujú výnosy náklady, ide o zisk, ak preyšujú náklady výnosy, ide o stratu. Zisk je cieľom a motívom podnikania. Pretože zisk je rozdielom výnosov a nákladov, sú dva spôsoby jeho zvyšovania – znižovaním nákladov a zvyšovaním výnosov.“

ŠKORECOVÁ, E. – LÁTEČKOVÁ, A. – KUČERA, M. (2009) uvádzajú, že: „nízke náklady nenahrádzajú rastúce výnosy. Náklady by mali byť optimálne a zvyšovanie zisku by sa malo dosahovať rastom **výnosov**. Rast výnosov si vyžaduje najmä existenciu dobrej vyváženej podnikovej stratégie, inováciu výrobkov a služieb, prácu so zákazníkmi, odberateľmi, dodávateľmi i s konkurenciou a taktiež spravodlivý prístup k zamestnancom.

Ak podniky svedomito odstraňujú plytvanie a redukujú náklady, dosiahne sa po určitom čase hranica, pod ktorú už nemožno ísť. Potom je potrebné sústrediť sa na projekt inovácie produktu.“

SOUKUPOVÁ, B. a kol. (2004) píšú, že: „penažným ekvivalentom realizovaných výkonov sú výnosy, ktoré predstavujú definitívne overenie účelnosti vynaložených nákladov.

Výnosy ako peňažný ekvivalent predaných výkonov podniku predstavujú:

- úhradu vynaložených nákladov a zabezpečenie zisku,
- mieru úspešnosti na trhu, konkurencieschopnosť podnikových výkonov.

Podľa **KAJANOVEJ J. (2005)** „sú **náklady a výnosy** veličiny, ktoré zachytávajú dianie v podniku z pohľadu využívania zdrojov na tvorbu výkonov. Vo všeobecnosti vymedzuje náklady ako vynaloženie ekonomických zdrojov podniku na určitý výkon, výsledok aktivity, od ktorého sa očakáva ekonomický efekt. V skrátenej formulácii náklady predstavujú čiastky peňazí na získanie výnosov.“

V publikácii **EUROEKONÓM (2010)** sa píše že: „prvým základným kvalitatívnym kritériom procesu výroby a nákladovosti je hospodárnosť. **Hospodárnosť** preferuje racionálne vynaloženie nákladov a prejavuje sa vo všetkých formách úspory prostriedkov a práce.

Poznáme dve roviny hospodárnosti:

- úspornostná forma – minimalizácia nákladov pri danom objeme výroby,
- účinnostná forma – maximalizácia efektov z danej veľkosti vynaložených nákladov.

Hospodárnosť meriame pomocou nákladov, pomerovým ukazovateľom – náklady na jednotku produkcie.“

„**Efektívnosť** druhé kvalitatívne kritérium je vzťah, v ktorom medzi sebou porovnávame vynaložené naturálne a hodnotové vstupy (výrobné faktory) a dosiahnuté naturálne a hodnotové efekty (výnosy, zisk).

Medzi efektívnosťou a hospodárnosťou existuje tesný vzťah vzájomného pôsobenia a podmienenosti. Ak nie je dosiahnutá optimálna hospodárnosť, existujú rezervy aj v efektívnosti. Ak je aj hospodárnosť optimálna a efektívnosť nie, potom sa dostatočne nerešpektuje vonkajšia stránka kritéria ekonomickej racionality.“

1.2 Členenie nákladov a výnosov, výsledok hospodárenia.

PATAKY, J. - ŠKORECOVÁ, E. – BITTEROVÁ, M. (2010) vymedzujú **náklad** z pragmatického hľadiska ako „hodnotové vyjadrenie úhrnu použitého spotrebovaného majetku, nakupovaných prác a služieb v podnikateľskej činnosti. Výnos charakterizujú ako vyjadrenie hodnoty reprodukovaného majetku, ktorý sa získal podnikateľskou činnosťou. Nákladom podľa zákona sa rozumie zníženie ekonomických úžitkov účtovnej jednotky v účtovnom období.“

Výnos vymedzujú uvedení autori z pragmatického hľadiska ako „vyjadrenie hodnoty reprodukovaného majetku, ktorý sa získal podnikateľskou činnosťou. Výnosom podľa zákona je zvýšenie ekonomických úžitkov účtovnej jednotky v účtovnom období.

Náklady a výnosy delia na interné a externé:

- **interné náklady** – abstraktne vyjadrujú spotrebu zásob vlastnej výroby, t. j. Majetku, ktorý podnikateľ získal vlastnou výrobnou činnosťou ako aj práce a služby prevedené od iných stredísk,
- **externé náklady** – vyjadrujú úhrn spotrebovaného – použitého majetku, ako aj služby, práce, ktoré boli obstarané v styku s vonkajším svetom (okolím) – napr. Spotreba materiálu, energie, predaný tovar a pod.,

- **interné výnosy** – vyjadrujú výkony získané v podnikateľskom subjekte v procese výroby (napr. Produkcia výrobkov, rôzne práce a služby vykonané pre iné strediská a pod.),
- **externé výnosy** – sú hodnotovým vyjadrením realizovaných výkonov (napr. Tržby za realizované výrobky, tovar, rôzne služby a pod.).“

MAJDÚCHOVÁ H. – NEUMANNOVÁ A. (2008) uvádzajú, že: „**klasifikácia nákladov** sa používa na hodnotenie úrovne jednotlivých položiek nákladov a na odkrývanie rezerv ich znižovania. Je dôležitá pri plánovaní, evidencii a ekonomickom rozbere nákladov. Vo svojej podstate znamená vytvorenie skupín nákladov s osobitnými charakteristickými črtami typickým len pre danú skupinu.

Z toho dôvodu možno členiť **náklady** podľa jednotlivých fáz transformačného procesu na:

- náklady na vstupe do transformačného procesu,
- náklady v priebehu transformačného procesu,
- náklady na výstupe z transformačného procesu.“

ZALAI, K. (2007) píše, že: „**náklady a výnosy** sú síce súvisiace kategórie, ale predstavujú dva špecifické toky:

1. Vznik nákladov pri uskutočnení príslušnej činnosti, aktivity – predmetom kalkulovania s nákladmi v širšom význame je teda kvantifikácia nákladov na vymedzený výkon ako výsledok konkrétnej aktivity.
2. Vznik výnosov pri realizácii výkonov – výnosy sú v prvom rade určené na úhradu vynaložených nákladov a potom na vytvorenie rezídua predstavujúceho efekt danej činnosti.“

MAJTÁN, Š. (2009) konštatuje, že: „predpokladom na zvládnutie problematiky nákladov je aj schopnosť ich vhodne členiť podľa rôznych pohľadov. Pri členení nákladov treba utvárať skupiny nákladov s osobitnými charakteristickými črtami tak, aby sa tieto osobitosti vyskytovali iba v danej skupine. **V praxi** sa najčastejšie vyskytuje toto **členenie nákladov**:

- podľa nákladových druhov.
- podľa závislosti nákladov od objemu výkonov.
- podľa požiadaviek kalkulačného vzorca.
- podľa rozhodovacieho procesu.“

Podľa **GURČÍKA, L. (2004)** je „ základným hľadiskom členenia nákladov ich členenie podľa druhov:

1. **náklady na hospodársku činnosť** – spotreba materiálu, energie, služby, opravy, udržiavanie, osobné náklady (mzdové náklady, sociálne poistenie, sociálne náklady), dane a poplatky, odpisy, tvorba rezerv na hospodársku činnosť, náklady budúcich období, tvorba opravných položiek do nákladov na hospodársku činnosť, ostatné náklady na hospodársku činnosť,
2. **finančné náklady** – predané cenné papiere a podiely, náklady na krátkodobý finančný majetok, nákladové úroky, kurzové straty, tvorba rezerv a opravných položiek na finančnú činnosť,
3. **mimoriadne náklady.**“

V rámci druhového členenia nákladov sú podľa **SEDLÁKA, M. A kol. (2007)** „základnými nákladovými druhmi:

- materiálové náklady, t. j. spotreba surovín a materiálov, palív a energie, prevádzkových látok,
- mzdové a ostatné náklady, ako mzdy, platy, sociálne a zdravotné poistenie a pod.,
- odpisy budov, strojov, výrobného zariadenia, nástrojov, nehmotného dlhodobého majetku,
- finančné náklady (poistné, platené úroky, poplatky a iné),
- náklady na externé služby, t. j. opravy a udržiavanie, nájomné, dopravné, cestovné,
- ostatné náklady, ktoré nemožno jednoznačne zaradiť do niektorej z predchádzajúcich skupín.“

BIELIK P. a kol. (2008) konštatujú, že: „rozlišovanie a analýza výnosov z podnikového hľadiska má pre prácu manažéra svoj význam. Do popredia vystupuje najmä **bilančné chápanie výnosov**, t. j. ich triedenie na:

- výnosy realizované cez tržby za predané výrobky a služby,
- výnosy z mimoriadnych činností, realizované vo forme prijatých pokút, penálov, nájomného a pod.,
- výnosy vnútro podnikové, ktoré v podniku súvisia so zmenou dokončenej a nedokončenej výroby, aktivovaním investícií a materiálu, a pod.“

PODSKLAN, A. (2004) upriamuje pozornosť na ekologické náklady, ktoré člení nasledovne:

1. **Ekozábranné** – sú integrované v investičných a prevádzkových nákladoch výrobných technológií. Zamedzujú generovanie škodlivín, ich prenikanie do životného prostredia, a tým zabraňujú jeho znehodnocovaniu.
2. **Ekooobmedzujúce** – sú dodatočné náklady na zachytávanie produkovaných odpadov v už fungujúcich výrobných procesoch. Rešpektujú požiadavky ochrany životného prostredia a zahŕňajú investičné náklady a náklady na prevádzku zariadení na zachytávanie škodlivín vo výrobnom procese.
3. **Ekokompenzačné** – sú to náklady na vyhnutie sa škodlivým dôsledkom znečistenia životného prostredia. Ich cieľom je chrániť postihnutý subjekt pred škodlivými účinkami znečisťujúceho prostredia. Neriešia problém znečistenia životného prostredia, ale vyjadrujú len prispôsobenie subjektu prostredia reálnemu stavu, alebo dočasné i prechodné riešenie pre obyvateľstvo v znečistených oblastiach, ktoré má umožniť lepšie sa vyrovnáť s nepriaznivými životnými podmienkami.
4. **Ekogeneračné** – sú dodatočné náklady na odstraňovanie nežiaducich dôsledkov na životné prostredie, čím sa vytvára možnosť využívať regenerovanie životného prostredia.“

Veľmi dôležitým hľadiskom členenia nákladov v mikroekonómii je podľa **HOLKOVEJ, V. a kol. (2007)** ekonomické a účtovné hľadisko. Podľa tohto hľadiska, členia autori náklady na:

- **„explicitné náklady** – všetky reálne vynaložené náklady, ktorých pohyb je zachytený v účtovných knihách. Sú to peňažné výdavky na nákup alebo na nájom výrobných faktorov. Tieto náklady vyplávajú z použitia cudzích výrobných faktorov firmou,
- **implicitné náklady** – náklady, ktoré firma reálne neplatí. Vznikajú v súvislosti s využívaním vlastných zdrojov, napríklad odpisy, úrok z vlastného kapitálu, príjem podnikateľa za jeho prácu pre firmu a podobne.“

CIBÁKOVÁ, V. - BARTÁKOVÁ, G. (2007) sú toho názoru, že: „ pri snahe tlačiť náklady na čo najnižšiu úroveň má manažér vychádzať z ich rozdelenia na **fixné a variabilné**. Fixné náklady sa s objemom produkcie alebo predaja nemenia (odpisy, nájomné, úroky a pod.), variabilné náklady sa menia v závislosti od objemu produkcie, ako variabilné sa označujú z toho dôvodu, že ako celok sa menia podľa počtu vyrobených jednotiek. Celkové náklady sú sumou fixných a variabilných nákladov pri akejkoľvek úrovni produkcie.“

V súvislosti s klasickým (typovým) kalkulačným vzorcom **ŠKORECOVÁ, E. (2010)** upozorňuje na to, že: „ekonomická teória nečlení náklady z jedného pohľadu na priame a režijné. Člení ich:

(a) z hľadiska jedného druhu výkonu (výrobku, práce, služby) na:

- **priame** – možno ich priamo priradiť k jednému druhu výkonu – k celému množstvu alebo ku konkrétnej jednotke, (napríklad priame odpisy, priamy materiál, ktoré sú spojené iba s daným výkonom),
- **nepriame** – týkajúce sa viacerých druhov výkonov, na jeden druh výkonu ich treba rozpočítať, (napríklad odpisy dlhodobého majetku používaného vedením podniku, mzdy vedenia podniku a podobne, ktoré sú spojené s riadením výroby všetkých výkonov),

(b) z hľadiska kalkulačnej jednotky (1ks, l, kg výrobku, 1 ha pôdy a pod.) na:

- **jednotkové** – sú vyvolané jednou jednotkou konkrétneho výkonu, menia sa s objemom produkcie (sú variabilné), napríklad materiál a mzdy na 1 ks výrobku,
- **režijné** – sú spoločné pre viacero kalkulačných jednotiek:
 1. daného výkonu (napríklad odpisy výrobného zariadenia používaného na výrobu iba 1 druhu výkonu),
 2. viacerých druhov výkonov (odpisy dlhodobého majetku používaného vedením podniku, mzdy vedenia podniku a pod.), spojené s riadením výroby všetkých druhov výkonov.“

TEPLICKÁ K. (2011) člení náklady z hľadiska zabezpečenia kvality na:

- **„Náklady na prevenciu** – náklady na akúkoľvek činnosť vzťahujúcu sa na vyšetrovanie, predchádzanie alebo znižovanie rizika výskytu chýb, rovnako ako náklady na zvyšovanie kvality prostredníctvom korekcií. Zahŕňajú náklady na rôzne analýzy kvality, plánovanie, informačné systémy, výchovu, motiváciu a vzdelávanie.
- **Náklady na hodnotenie** – náklady na oceňovanie toho, či sme dosiahli definované požiadavky na kvalitu. Patria sem všetky náklady na meranie, kontrolu, testy a previerky výrobkov a procesov.
- **Náklady na interné chyby** – náklady vzniknuté vo vnútri podniku v dôsledku odstraňovania chýb pri plnení požiadaviek kvality zákazníka. Zahŕňajú všetky náklady na odstraňovanie nezhôd s dokumentáciou, na prácu nadčas pri opravách, opakované kontroly.

- **Náklady na externé chyby** – náklady vznikajúce mimo organizácie po dodaní zákazníkovi (užívateľovi), ktoré vznikli z chýb pri plnení požiadaviek užívateľa na kvalitu. Vznikajú až v priebehu používania produktu ako dôsledok nekvalitnej práce dodávateľa.“

TUMPACH, M. (2008) považuje za základný ukazovateľ hodnotiaci úspešnosť činnosti podniku **výsledok hospodárenia**. „ Je to ukazovateľ predstavujúci rozdiel medzi výnosmi a nákladmi. Platí to aj napriek tomu, že posudzovanie hodnoty podniku a jej zmien vychádza skôr z diskontovaných čistých peňažných tokov, ktoré sa očakávajú v budúcnosti – pretože tie sú prvotnou príčinou záujmu investorov o podnik. V ideálnom prípade však práve zisk (a nie minulé peňažné toky) vyjadruje najlepšie to, ako sa v danom období zmenil potenciál vytvárať kladné peňažné toky v budúcnosti.“

Podľa **ŠLOSÁROVEJ, M. (2009)** „získovanie **výsledku hospodárenia** (zisku/straty) za jednotlivé účtovné obdobia môže vychádzať z dvoch rozdielnych prístupov:

1. **z rozdielu výnosov a nákladov**, t. j. Zistenie výsledku hospodárenia na báze aktuálnosti,
2. **z rozdielu peňažných príjmov z podnikateľskej činnosti a výdavkov vynaložených na podnikateľskú činnosť**, t. j. Zistenie výsledku hospodárenia na báze peňažných tokov.

Pri získavaní na báze aktuálnosti sa výsledok hospodárenia vypočíta z rozdielu výnosov a nákladov, bez ohľadu na to, či majú výnosy formu peňažných príjmov a náklady predstavujú súčasne peňažné výdavky alebo nie. Ak sú výnosy vyššie ako náklady, ide o zisk, v opačnom prípade vzniká strata. Výsledok hospodárenia sa odvodzuje z celkového zvýšenia, resp. zníženia peňažného i nepeňažného majetku, nielen z prírastku alebo úbytku peňažných prostriedkov.“

Vo svojej práci **SAXUNOVÁ, D. (2008)** uvádza, že „manažér, ktorý plánuje výšku dosiahnuteľného zisku, sa zameriava na činnosti vyskytujúce sa pravidelne, opierajúc sa o fakt, že jednorazové činnosti nie sú reprezentatívne, a preto by nemali výrazne ovplyvniť budúce prognózy, či hodnotenie ziskovosti. Nesprávna klasifikácia položky výnosu alebo nákladu zapríčiní zníženie alebo zvýšenie vykázaného **výsledku hospodárenia** z bežných činností, a tým vykázanie výsledku nižšej kvality. V poslednom období boli odhalené

zámerné manipulácie so začlenením výnosov (napr. presun jednorázových výnosov do bežných činností znamená zvýšenie výsledku hospodárenia z bežných činností) a so začleňovaním nákladov (napr. začlenenie do jednorázových nákladov predstavuje zvýšenie zisku z bežných činností).“

Podľa **BAŠTINCOVEJ, A. (2007)** je „**výsledok hospodárenia** (zisk alebo strata) dôležitým finančným ukazovateľom, ktorý vyjadruje úspešnosť a efektívnosť podnikateľskej činnosti najmä vo vzťahu k vloženému kapitálu. Výsledok hospodárenia podľa medzinárodných účtovných štandardov zahŕňa množstvo súvislostí:

- ako komplexný ukazovateľ výnosnosti vloženého kapitálu sa uplatňuje ako základné kritérium pri rozhodovaní o všetkých významných otázkach podnikania (o objeme výroby, nových výrobkoch, investíciách),
- ako dôležitý zdroj akumulácie finančných prostriedkov je nevyhnutným predpokladom existencie a ďalšieho rozvoja podniku,
- ako nástroj stimulačných efektov pôsobí na aktivitu a iniciatívu zamestnancov,

ako východiskový ukazovateľ na stanovenie daňových povinností podniku voči štátu slúži na výpočet základu dane z príjmov (dane zo zisku) podniku.“

1.3 Náklady a výnosy v kalkuláciách a rozpočtoch

KRÁL, B. a kol. (2008) považujú kalkulácie za „charakteristický nástroj bezprostredne súvisiaci s účtovníctvom a hodnotiaci vzťah medzi nákladmi a výkonmi na veľmi podrobnej úrovni. Metódou kalkulácie nákladov v najvšeobecnejšom slova zmysle sa rozumie spôsob zistenia alebo stanovenia hodnotovej veličiny na určitý výkon podniku. Predmetom kalkulácie môžu byť všetky druhy výkonov, ktoré podnik vyrába, resp. uskutočňuje.“

Podľa **ŠKORECOVEJ, E. (2010)** „sú **kalkulácie** základným nástrojom pre riadenie hospodárnosti a efektívnosti nákladov. Pomocou kalkulácií je možné poznať, ktoré výkony sú pre podnik ziskové a ktoré neefektívne – stratové. Pri neefektívnych výkonoch sa dá prostredníctvom kalkulácií – rozboru jednotlivých nákladových položiek kalkulácie – racionalizovať výroba a znižovať jednotlivé druhy nákladov.“

Kalkulácie podľa **KAJANOVEJ, E. (2005)** „tvoria špecifické informácie, využiteľné pri plánovaní a riadení nákladov a výnosov, pri zohľadňovaní možnosti zmeny ceny, pri analýze nákladovej štruktúry. Vytvárajú priestor pre identifikáciu variantov znižovania nákladov. Znižujú riziko z neodhadnutia trhovej pozície, podhodnotenia vlastných podnikových výkonov, či spôsobenia straty.

Kalkulácie ako informačná báza pre riadenie a rozhodovanie sú neoceniteľným prínosom pre každého manažéra. Ich využitie a pochopenie významu je predpokladom pre úspešné zvládnutie riadiacich činností a dosiahnutie naplnenia finančných podnikateľských cieľov.“

GURČÍK, L. (2004) chápe **kalkuláciu** v niekoľkých rovinách ako:

- „matematický postup spojený s vyčíslením nákladov na výrobok či službu. Túto činnosť je presnejšie nazvať kalkulovaním, výsledkom ktorej je kalkulácia, teda už vyčíslený náklad,
- výsledok kalkulovania, ktorým je vypočítaný náklad na jednotku výkonu,
- informačný subsystém, ktorý je určený pre kalkulovanie nákladov,
- súhrn poučiek o kalkuláciách ako odbore.

Všeobecný kalkulačný vzorec predstavuje stanovenú štruktúru nákladov vynaložených na výrobu predmetu kalkulácie, ktoré sú prezentované tzv. Kalkulačnými nákladovými položkami. Tie v podstate vychádzajú z účtovnej štruktúry členenia nákladov.“

VEBER, J. - SRPOVÁ, J. (2008) sú toho názoru, že: „všeobecný **kalkulačný vzorec** je vhodnejší skôr pre stanovenie cieľovej ceny než pre vnútorné potreby vyplývajúce z kalkulácie nákladov, je príliš hrubý na to, aby sme ho mohli použiť ako nástroj vnútropodnikového riadenia.

Všeobecný kalkulačný vzorec:

1. priamy materiál (základný materiál, suroviny, výrobné obaly...),
2. priame mzdy (mzdy priamo súvisiace s kalkulovanými výkonmi),
3. ostatné priame náklady (odpisy, energia, a pod.),
4. výrobná réžia (mzdy režijných pracovníkov, režijný materiál...),
5. **vlastné náklady výroby**
6. správna réžia (áklady celého podniku, ako odpisy administratívnych budov, mzdy administratívnych a riadiacich pracovníkov...),
7. **vlastné náklady**
8. odbytové náklady (náklady na skladovanie, napredaj a propagáciu, doprava...),
9. **Úplné vlastné náklady**
10. Zisk (resp. Strata),
11. **CENA VÝKONU**

MACHOVÁ, H. - ČERNOHLÁVKOVÁ, E. - SATA, A. (2007) upozorňujú: „aby kalkulácia nákladov mohla slúžiť ako podklad pre podnikateľské rozhodovanie, či už strategické alebo operatívne, nie je možné väčšinou vystačiť s **rozvrhovaním nepriamych nákladov** podľa určitého mechanického kľúča, napr. jednotne stanovenou percentnou sadzbou z obratu. Pre rozhodovací proces je účelné zisťovať celkové vynaložené náklady podľa jednotlivých trhov, distribučných ciest, významných odberateľov a pod. Táto požiadavka kladie značné nároky na evidenciu nákladov a ich triedenie, avšak súčasný vývoj informačných technológií takéto postupy umožňuje. Vo vlastnom rozhodovacom procese však nemusí byť uplatňované hľadisko minimalizácie nákladov. Výšku nákladov je treba hodnotiť s ohľadom na kvalitatívnu stránku jednotlivých procesov i s ohľadom na predpokladaný budúci vývoj.“

STAŇEK, P. (2008) sa venuje zahrňaniu **úhrnných nákladov do nákladov vyrábanej produkcie**. „Je známe, že externé náklady, významným spôsobom zohľadňujúce vplyv technológie i produkcie na životné prostredie, nie sú dnes zahrňované do ceny vyrábanej produkcie. V takomto prípade ani otázka technologických dopadov na životné prostredie nie je úhrnne kvantifikovaná a vo väčšine prípadov buď technológie neobsahujú vplyv na životné prostredie, alebo zahrňajú maximálne 30 – 35% celkového reálneho vplyvu na životné prostredie. Vytvorenie koncepcie úhrnných externých nákladov, ich premietnutia do nákladov

vyrábanej produkcie a do výslednej ceny pre koncového používateľa bude znamenať zásadné prehodnotenie celkovej konkurencieschopnosti v rámci vyrábanej svetovej produkcie.“

KRIŠTOFÍK P. – SAXUNOVÁ D. – ŠURANOVÁ Z. (2009) tvrdia, že „tvorba kalkulačného systému vychádza z princípov analýzy nákladov a úžitkov, ktorá je v pozadí rozhodovacieho procesu, pretože každé rozhodnutie je dobré vtedy, ak úžitky, ktoré prinesie, sú väčšie ako náklady, ktoré vyvolá. Podnik by mal kalkulačný systém prispôbiť existujúcim podnikovým procesom a nie procesy prispôbiť kalkulačnému systému.“

„Spojnicou medzi prevádzkovou činnosťou a jej plánovanými cieľmi sa stávajú **rozpočty**, ktoré sú pripravované v organizácii pre jednotlivé aktivity, oddelenia a funkcie“, uvádza **PETŘÍK, T. (2005)**.

TUMPACH, M. (2008) definuje **rozpočet** „ako finančný dokument, obsahujúci vopred stanovené smerné ekonomické údaje podniku, strediska alebo projektu na určité obdobie. Jeho úlohou je kvantifikovať hodnotové veličiny (náklady, výnosy, zisk, príjmy, výdavky, majetok, záväzky):

- pre určité obdobie,
- pre určitý objem a štruktúru činností,
- pre podnik ako celok a pre konkrétne vnútropodnikové strediská,

pri predpokladaných zmenách podmienok v procese tvorby výkonov a v procese predaja výkonov zákazníkom.“

Sústava **rozpočtov** podľa **CILIKOVEJ, O. - LAPKOVEJ, M. (2008)** „plní v podniku viacero funkcií:

1. **plánovacia** – stanovenie cieľov vo vývoji hodnotových veličín pre dané obdobie,
2. **koordinačná** – umožňuje zosúladienie činností jednotlivých vnútropodnikových stredísk v nadväznosti na ich právomoci a zodpovednosť v rámci organizačnej štruktúry podniku,
3. **komunikačná** – pri zostavovaní rozpočtov sa vytvára priestor pre informovanie zamestnancov o tom, aké sú zámery vedenia podniku a na druhej strane, vedenie podniku získa informácie od zamestnancov, do akej miery považujú zamestnanci tieto ciele za reálne,

4. **alokačná** – je nástrojom alokácie ekonomických zdrojov v požadovanej štruktúre a objeme potrebnom na dosiahnutie vopred určených cieľov,
5. **motivačná** – motivuje zamestnancov k dosiahnutiu stanovených cieľov,
6. **kontrolná** – umožňuje hodnotenie dosiahnutých cieľov porovnaním skutočných a vopred stanovených hodnotových veličín.“

Podľa publikácie **PODNIKOVÉ ROZPOČTOVNÍCTVO – VYBRANÉ PROBLÉMY ROZPOČTOVANIA V SÚČASNÝCH PODMIENKACH (2011)** sú „rozpočtovníctvo a rozpočty významnou súčasťou hodnotového riadenia reprodukčného procesu firmy a značnou mierou ovplyvňujú hospodárnosť jeho priebehu a tým aj jeho výsledky.

V najvšeobecnejšom ponímaní predstavuje rozpočtovníctvo určovanie ekonomických úloh, ako sú výnosy, tržby, zásoby, výdavky, náklady, príjmy na určitý časový úsek, a to vopred.

Z hľadiska podniku chápeme **rozpočtovníctvo** ako:

- určitú činnosť, pomocou ktorej zostavujeme rozpočty, ktoré vo väzbe najmä na finančný plán určujú ročné a krátkodobé ekonomické úlohy v oblasti výnosov (tržieb), nákladov a výsledkov hospodárenia pre konkrétny podnik a jeho vnútropodnikové útvary,
- určitý systém rozpočtov podniku, ktorý z hľadiska charakteru reprodukčného procesu, jeho rozsahu, zložitosti a členitosti najlepšie vyhovuje požiadavkám hodnotového riadenia v príslušných podmienkach.“

1.4 Inflácia a jej vplyv na náklady a výnosy podniku

K inflácii dochádza v dôsledku rastu cien vstupov surovín, materiálov, energie, miezd. Hlavným prvkom nákladov, ktorý ovplyvňuje vývoj cien je podľa **HONTYOVEJ, K. a kol. (2005)** rast mzdových nákladov. Ukazujú, že: „rastúce mzdy predstavujú rast mzdových nákladov, čo vyvoláva ďalší rast cien a miezd. Podobne k rastu materiálových nákladov dochádza len vtedy, keď rastú efektívny dopyt, ceny a mzdy. Preteky medzi rastom nákladov a rastom cien sú hlavným zdrojom inflačného vývoja.

Konkrétne k rastu cien surovín, materiálov a energie dochádza v dôsledku:

- existencie nedokonalkej konkurencie na trhu medziproduktov a surovín,

- neočakávaných politických udalostí, v dôsledku čoho sa zvýšia ceny dovážaných surovín,
- tlaku odborov na zvýšenie miezd, ktorý môže tak zvýšiť celkové výrobné náklady, že to vyvolá infláciu.“

Premietanie vyššej sadzby dane na vrub vlastných marží podľa odborníkov nemôže trvať večne. **KORŠŇÁK, L. (2011)** analytik UniCredit Bank upozorňuje, že „marže obchodníkov nie sú bezodné a keď rastú ceny vstupov ako elektrina či plyn, musí sa to v nejakom časovom horizonte prejaviť aj na cenách. Ide však o pomalý a postupný proces.“

GLASA, F. (2008) považuje za „dobrú ochranu proti inflácii investíciu do realít. Hlavné dôvody na túto domnienku sú tieto:

1. vysoký rast cien nehnuteľností po páde komunizmu spojený s vysokou infláciou ukázal, že by nás takáto investícia pred infláciou ochránila,
2. inflácia je medziročné zvyšovanie cenovej hladiny. Logicky vyzerá argument, že ak rastú ceny tovarov a služieb, tak musia rásť aj ceny domov a bytov, keďže tie sú postavené práve z týchto tovarov a pomocou týchto služieb.“

Vedúci oddelenia investičných produktov a služieb Tatra banky **PARACKA, M. (2010)** vidí v inflácii „zásadný problém, ktorému čelí každý, kto sporí alebo investuje. Protiinflačný vklad je podľa neho ideálnym riešením, ktoré garantuje ochranu kúpnej sily úspor pred budúcou infláciou. V prípade deflácie by bol bonus nulový.“

2 Ciel' práce

V súčasnosti patria k veľmi významným javom svetovej ekonomiky pretrvávajúce dôsledky hospodárskej krízy a inflácia, ktoré postavili podniky do veľmi nepriaznivej situácie. Objavili sa nové nároky na tvorbu stratégie konkurencieschopnosti podnikov a na potrebu ich adaptácie.

Skúsenosti z každodennej reality potvrdzujú, že dosiahnutie konkurenčnej výhody si v podmienkach hyperkonkurencie vyžaduje väzbu na stratégiu a priebežnú analýzu nákladov a výnosov spojenú s výhľadom vývoja trhu. Aby systém sledovania nákladov a výnosov poskytoval manažérom informácie zabezpečujúce dosiahnutie konkurenčnej výhody, je žiaduce rozšíriť jeho informačný obsah.

V súčasnom období vysokej konkurencie, je potrebné konkurenčnú výhodu systematicky budovať. Vytváranie budúcej konkurenčnej výhody umožní podnikom vyhnúť sa dôsledkom kríz a prežiť ich bez väčších strát. Preto sú nevyhnutné neustále inovácie, výsledkom čoho sú nové šance pre zvýšenie konkurencieschopnosti podniku.

Dobří manažéri by mali sústrediť svoju pozornosť na kľúčové priority, ako je optimalizácia procesov, odstraňovanie plytvania a zbytočných nákladov.

Náklady a výnosy sú veličiny, ktoré zachytávajú dianie v podniku z pohľadu využívania zdrojov na tvorbu výkonov. Ich znalosť je nevyhnutná pre napĺňanie cieľov a zdokonaľovanie riadenia podnikov.

Hlavným cieľom diplomovej práce bolo analyzovať sledovanie nákladov a výnosov vo vybranom výrobnom podniku a na základe analýzy predložiť návrhy na jeho prehĺbenie a zdokonaľenie.

Hlavný cieľ sme realizovali prostredníctvom nasledujúcich **čiasťkových cieľov**:

- poukázanie na dôležitosť sledovania nákladov a výnosov prostredníctvom spracovania aktuálnej problematiky na základe odbornej a vedeckej literatúry,
- analýza podnikateľskej činnosti vybraného výrobného podniku so zameraním sa na jeho hlavné ekonomické ukazovatele,
- analýza sledovania nákladov a výnosov prostredníctvom informčných systémov výrobného podniku,
- analýza kalkulácií nákladov vo vybranom výrobnom podniku,
- analýza rozpočtov nákladov a výnosov vo vybranom výrobnom podniku,

- formulovanie odporúčaní pre manažment vybraného výrobného podniku na základe výsledkov získaných pri písaní diplomovej práce.

3 Metodika práce

Objektom skúmania sledovania nákladov a výnosov je VTR, s. r. o., ktorá patrí medzi významné podniky stavebného priemyslu.

Za základnú metódu pri riešení problematiky diplomovej práce sme zvolili analyticko – syntetickú metódu. Ako **podporné metódy** sme použili:

- metódu pozorovania,
- metódu porovnávania,
- metódu selekcie,
- metódu riadeného rozhovoru s manažérmi podniku,
- metódu finančnej analýzy,
- matematicko-štatistické metódy (metóda indexov, metóda rozdielu),
- metódu grafického znázornenia.

Informácie pre vypracovanie diplomovej práce sme získali predovšetkým z účtovných výkazov a z výročných správ VTR, s.r.o. za roky 2006 – 2010.

V kapitole **1. PREHLAD O SÚČASNOM STAVE RIEŠENEJ PROBLEMATIKY** uvádzame myšlienky z prác autorov, ktorí sa venujú problematike nákladov a výnosov vo vzťahu k hospodárnosti a efektívnosti, nákladom a výnosov v ich rôznom ponímaní, výsledku hospodárenia, kalkuláciám a rozpočtom.

Pri spracovaní prehľadu o súčasnom stave riešenej problematiky sme použili metódu analýzy obsahu preštudovanej literatúry, metódu komparácie a selekcie.

Základ diplomovej práce tvoria kapitoly 4 a 5.

Kapitola **4. VÝSLEDKY PRÁCE** je rozdelená na 2 podkapitoly.

Podkapitola **4.1 Charakteristika skúmaného podnikateľského subjektu** obsahuje charakteristiku VTR, s.r.o., ktorá nám poskytla informácie potrebné na vypracovanie diplomovej práce. Základná charakteristika je tvorená zo vzniku, vývoja a predmetu činnosti, organizačno-riadiacej štruktúry, výrobnjej činnosti, vybavenosti pracovnými silami a súhrnných ukazovateľov hospodárenia.

Získané údaje sme zoskupili do prehľadných tabuliek, ktoré umožňujú porovnanie údajov v časovom horizonte piatich rokov 2006 – 2010. U všetkých ukazovateľov sme vypočítali index zmien (2010 / 2006) a pri ukazovateľoch výsledkov hospodárenia sme vypočítali aj rozdiel (2010 – 2006). Na základe informácií získaných z rozhovoru s

manažérmi podnikateľského subjektu uvádzame u vybraných ukazovateľov základné príčiny zmien.

Pri výpočte vybraných ukazovateľov sme vychádzali z nasledovných vzťahov:

Ukazovatele rentability:

$$\text{rentabilita celkového kapitálu} = \frac{\text{VH po zdanení + úroky}}{\text{celkový kapitál}} * 100 \quad (\text{v}\%)$$

$$\text{rentabilita vlastného kapitálu} = \frac{\text{Výsledok hospodárenia po zdanení}}{\text{vlastný kapitál}} * 100 \quad (\text{v}\%)$$

$$\text{rentabilita tržieb} = \frac{\text{Výsledok hospodárenia po zdanení}}{\text{tržby}} * 100 \quad (\text{v}\%)$$

$$\text{rentabilita výnosov} = \frac{\text{Výsledok hospodárenia po zdanení}}{\text{výnosy}} * 100 \quad (\text{v}\%)$$

$$\text{rentabilita nákladov} = \frac{\text{Výsledok hospodárenia pred zdanením}}{\text{celkové náklady}} * 100 \quad (\text{v}\%)$$

Ukazovatele nákladovosti:

$$\text{celková nákladovosť výnosov} = \frac{\text{celkové náklady}}{\text{celkové výnosy}} * 100 \quad (\text{v}\%)$$

V podkapitole **4.2 Analýza automatizovaného sledovania nákladov a výnosov**, sa venujeme zhodnoteniu informačného systému VTR, s. r. o. z hľadiska spracovania údajov o nákladoch a výnosoch vo vybranom výrobnom podniku. Pozornosť venujeme aj problematike organizácie a spôsobu vedenia nákladového účtovníctva, informáciám pre manažérov, ktoré poskytujú jeho jednotlivé moduly a využívaniu týchto informácií.

Pri koncipovaní tejto kapitoly sme použili analytickú metódu, metódu rozhovoru s manažérmi podniku, metódu analýzy údajov z účtovnej evidencie a vnútorných predpisov podniku.

V podkapitole **4.3 Starostlivosť podnikateľského subjektu o životné prostredie** uvádzame, ako chráni podnik životné prostredie v záujme trvalo udržateľného rozvoja.

Pri spracovaní kapitoly **4.** sme použili metódy pozorovania, komparácie, selekcie, riadeného rozhovoru s manažérmi podniku, finančnej analýzy, matematicko-štatistické metódy a metódu grafického zobrazenia.

Kapitola **5. ZÁVER A NÁVRH NA VYUŽITIE POZNATKOV** je záverečným zhrnutím poznatkov o sledovaní nákladov a výnosov v analyzovanom výrobnom podniku. Výsledky, ku ktorým sme dospeli v procese analýzy sme syntetizovali do návrhu opatrení na zdokonalenie súčasného stavu.

Táto kapitola, je rozdelená na dve podkapitoly:

V podkapitole **5.1 Návrh zostavovania kalkulácií vo VTR, s.r.o.**, predkladáme návrhy zostavovania kalkulácií, predmetom ktorých by boli obchodné produkty VTR, s. r. o. Uvádzame aj praktický postup zostavovania kalkulácií.

V podkapitole **5.2 Návrh na zostavovanie rozpočtov nákladov a výnosov** uvádzame návrhy na zostavovanie rozpočtov nákladov a výnosov.

4 Výsledky práce

4.1 Charakteristika vybraného výrobného podniku

Podnik VTR, s. r. o., založili v júny v roku **1996** traja spoločníci Ing. Valent, Ing. Tóth a Rybár.

Podnik vznikol **11. septembra 1996** zápisom do obchodného registra v Nitre. Začiatok svojej činnosti venoval oblasti kovovýroby a v tomto období prevádzkoval podnikanie v prenajatých priestoroch na Považskej ulici v Nových Zámkoch. V súvislosti s rozšírením svojej činnosti sa spomínané priestory stali primálne a z toho dôvodu v roku 1998 bol tento podnik na Bratislavskej ul. č. 2 v Nových Zámkoch, nútený obstarat' a zrekonštruovať výrobné a kancelárske priestory, kde má sídlo aj v súčasnosti. Realizáciu dovtedajšej kovovýroby rozšíril o ďalšie produkty a v súvislosti s tým, sa jeho činnosť preorientoval na stavebný priemysel, konkrétne na zasklievanie lodží a balkónov zasklievacím systémom OPTIMI dovázaným z Fínska. V prvom roku činnosti v tomto podniku pôsobili iba štyria zamestnanci, no o rok neskôr ich počet narástol na dvadsaťosem, z toho 23 interných a 5 externých pracovníkov. V dôsledku hospodárskej krízy bol podnik nútený znížiť počet pracovníkov, a teda momentálne v ňom pracuje osemnásť interných a osem externých zamestnancov. Živnostníci, ktorí majú s VTR, s. r. o. uzatvorenú dohodu o spolupráci, vykonávajú dodávateľskú montáž. Tieto subjekty predstavujú oblastné zastúpenie podniku v Liptovskom Mikuláši, Prešove a Humennom. Keďže sa v roku **1999** vyskytli mesiace v ktorých bol dopyt veľmi nízky, VTR, s. r. o. zriadila komisionálny predaj hutného materiálu z vysunutej prevádzky na Viničnej ulici v Nových Zámkoch. Realizácia už spomenutej činnosti pretrvávala po dobu troch rokov a za ten čas sa vo VTR, s. r. o. značne zdokonalili technológie až do takého rozsahu, že podnik získal na stavebnom trhu popredné miesto a to malo za následok postupné zvýšenie i jeho finančných možností. V roku **2000** podnik začal rekonštrukciu priestorov kancelárií, sanitárnych priestorov a výrobné haly. V roku **2009** bola rekonštrukcia priestorov dokončená a budovy sa skolaudovali. Najsilnejším rokom z hľadiska ekonomickej prosperity bol pre VTR, s. r. o. rok **2008**, v nasledujúcom období z dôvodu hospodárskej krízy, začali tržby podniku klesať, v dôsledku čoho bol nútený znížiť i počet svojich zamestnancov. Na prekľutie tohto nepriaznivého obdobia začal podnik opäť realizovať komisionálny predaj materiálu sparlux od firmy REVOS, s. r. o.

Najväčší počet zasklievania sa uskutočňuje v Bratislavskom kraji, aj z toho dôvodu si podnik otvoril obchodnú kanceláriu v Bratislave a keďže chce flexibilne uspokojovať požiadavky svojich zákazníkov na celom území Slovenska, ďalšiu kanceláriu tento podnik zriadil v Košiciach. V súčasnom období má regionálne zastúpenie vo viacerých krajoch Slovenska. VTR, s. r. o. plánovala preniknúť so svojimi výrobkami aj na maďarský trh, čo sa jej však nepodarilo, pre výrazne silnú konkurenciu.

Podnikateľský subjekt spolupracuje s **dodávateľmi** materiálov na ďalšie spracovanie, medzi takéto firmy patria:

- **Optimi Praha, s.r.o.** - profily, ako súčasť systému,
- **Kirm Brno, s.r.o.** - kalené bezpečnostné sklo,
- **Čaroli Tvrdošovce** – oceľové profily na kovové konštrukcie,
- **Beno Košice, s.r.o.** - plech.

Okrem vyššie uvedených podnikov, VTR, s.r.o. spolupracuje aj s podnikateľskými subjektami, ktoré jej zabezpečujú vedľajšie dodávateľské práce, ako napríklad farbenie.

Väčšinu **zákazníkov** podniku tvoria fyzické osoby, ktoré požadujú zasklenie vlastných balkónov či terás. Za posledné roky sa významne zvýšili objednávky na plošné zasklenie obytných domov.

Silnú **konkurenciu** VTR, s. r. o. registruje v okolí Bratislavy, kde má zároveň aj najväčší odbyť svojej produkcie. Preto je veľmi dôležité zabezpečiť dostatočný marketing. V začiatkoch svojej činnosti realizoval podnik propagáciu iba roznášaním letákov (príloha č. 3), keďže jej finančné možnosti nedovoľovali použiť aj iný prostriedok marketingu. S rozširujúcou sa prevádzkou využíva podnik na oslovovanie zákazníkov najmä internet a inzerciu v reklamných a odborných časopisoch.

4.1.1 Predmet činnosti

Výpis z obchodného registra vymedzuje **predmet činnosti** analyzovaného podniku nasledovne:

- zákazková kovovýroba,
- výroba kovových výrobkov,
- výroba mechanických strojov a prístrojov,
- výroba elektrických prístrojov,
- automatizované spracovanie údajov,
- sprostredkovanie obchodu,
- veľkoobchod a maloobchod v rozsahu voľných živností,
- zasklievanie balkónov.

Podnik sa v roku 2009 prestal špecializovať výhradne na zasklievanie a svoju činnosť rozšíril o stavebné práce na úpravu balkónov ako napr. oplechovanie, výmena kovových konštrukcií alebo prestrešenia balkónov. Tým sa VTR, s. r. o. naskytila možnosť získania i väčšej zákazky, ak sa rekonštrukcia vykonáva napríklad na celej budove.

4.1.2 Organizačno-riadiaca štruktúra podniku

Dobre vybudovaná organizačno-riadiaca štruktúra (príloha č. 1) je pevnou základňou pre efektívne fungovanie každého podniku. Pod týmto pojmom sa rozumie usporiadaný celok organizačných jednotiek v rámci podniku podľa funkcie a znaku, ktoré sa vzájomne prepájajú hmotno energetickými, informačnými a ekonomickými väzbami. Riadiaca štruktúra usporadúva kompetenčné väzby medzi manažérmi alebo kolektívnymi orgánmi riadenia podniku.

Valné zhromaždenie ako najvyšší orgán podniku je tvorené tromi konateľmi. Medzi jeho hlavné úlohy patrí každoročné prejednávanie výsledku hospodárenia po zostavení účtovných výkazov a rozhodovanie o najdôležitejších zmenách týkajúcich sa podniku, pričom plní i funkciu štatutárneho orgánu, ktorého náplňou je riadenie činnosti a konanie v jej mene.

Stupne organizačno-riadiacej štruktúry vo VTR, s. r. o.:

- **Prvý stupeň** – predstavuje vrcholový manažér, ktorý nesie najväčšiu zodpovednosť za plnenie vytýčených cieľov, rozvoj i postavenie podniku.
- **Druhý stupeň** – zahŕňa nasledujúce jednotky:
 - riaditeľ výroby,
 - riaditeľ techniky,
 - riaditeľ marketingu a predaja.
- **Tretí stupeň** – zabezpečujú pracovníci firmy, ktorých rozhodnutia ovplyvňujú transformovanie výrobných činiteľov:
 - pracovník administratívy,
 - účtovníčka,
 - skladník,
 - vedúci konštrukcie.

Úseky organizačno-riadiacej štruktúry vo VTR, s. r. o.:

- **Úsek nákupu** – tento úsek patrí pod riadenie skladníka pod vedením riaditeľa techniky, stará sa o zabezpečenie materiálov, uzatváranie kontraktov s dodávateľmi výrobných komponentov a kontrolu spôsobilosti zákazníkov.
- **Úsek logistiky** – v úseku logistiky dochádza k plánovaniu výroby a k nákupu komponentov pre výrobu v optimálnej výške a štruktúre. Po vykonaní kompletizácie hotových výrobkov, nasleduje ich expedícia a fakturácia.
- **Úsek kvality** – venuje sa hlavne udržiavaniu dobrých vzťahov so zákazníkmi.
- **Úsek techniky** – usporadúva vzťahy medzi výrobou a technickými požiadavkami zákazníkov, pod vedením technického riaditeľa.
- **Úsek generálneho riaditeľa** – zaoberá sa personalistikou a bezpečnostnou činnosťou.

Výrobné priestory spoločnosti:

- **Zvarovňa** – zamestnanci, ktorý pracujú v tomto priestore musia mať k výkonu práce spojenej s ručným zváraním a zváraním v ochrannej atmosfére CO₂, zvaráci preukaz a absolvovať každoročné školenie a preskúšanie.
- **Lakovňa** – v tejto prevádzke sa po zváraní, kovové konštrukcie následne odmasťujú a farbja. Využíva sa väčšinou ručné farbenie, pri rozsiahlych kovových konštrukciách

firma využíva kooperáciu od iných firiem, nakoľko VTR, s. r. o., nemá k dispozícii iné špeciálne zariadenia.

- **Dielňa** – tu sa realizuje kompletizácia daného produktu.

4.1.3 Výrobná činnosť podniku

VTR, s. r. o. realizuje zákazkovú výrobu tzn., že pri výrobe produktov vychádza vždy z konkrétnych predstáv a požiadaviek svojich zákazníkov. Patrí k popredným výrobcam, z hľadiska kvalitnej výroby a obrovských skúseností v oblasti zasklievania lodží a balkónov. Jej výrobný program pozostáva z nasledujúcich prvkov:

Systém OPTIMI slúži k mobilnému uzatváraniu lodží a balkónov, je neustále zdokonaľovaný a vhodný najmä pre zatepovanie objektov, odolný voči hluku, prašnosti a násilnému vniknutiu.

Jeho funkčný princíp spočíva v jednotlivých dielcoch, ktoré sa posúvajú v koľajnicovom vedení, dokážu sa otočiť o 90° a následne zaistiť. Inštalácia nevyžaduje použitie lešenia, preto že sa vyhotovuje z vnútra lodžie. Prednosti tohto produktu predstavujú hlavne zníženie straty tepla, bezpečnosť z hľadiska použitia kvalitného bezpečnostného skla, zamedzenie hluku, prachu, či exhalácií atď. Sklá, ktoré sa používajú pri výrobe systému OPTIMI, sú tvrdené sklo s hrúbkou 6 mm a šírkou asi 600 mm. Na bočných hranách skiel sa nenachádzajú rámy a pre odstránenie prípadných nerovností sa na okraje skiel primontujú profilové gumy.

Systém COVER, patrí k svetovo uznávaným zasklievacím systémom, ich výhoda spočíva v tom, že sa dajú použiť aj na zasklenie šesťhranného pôdorysu, alebo pôdorysu ľubovolnej krivky. Tabule skiel sa pohybujú pomocou otáčajúcich sa koliesok umiestnených na hornej i dolnej koľajnici a tento spôsob pohybu je chránený viacerými patentami po celom svete. Tento systém umožňuje okrem iného zasklenie i terás, verandy, zimnej záhrady či rôznych prístreškov.

Okrem hore uvedených systémov, ponúka VTR, s. r. o. i ďalšie svoje produkty, ktoré slúžia pre skrášlenie a rozšírenie možností využitia. Mezi takéto výrobky patria napr. žalúzie, držiak kvetín, sušiak na prádlo, izolačná úprava zábradlia, obklad a mnoho iných dobre využiteľných produktov.

VTR, s. r. o., známa aj svojou kvalitou výrobkov, ktorú prezentuje aj získaný certifikát kvality č. 90/1998 Z. s. O stavebných výrobkoch v znení neskorších predpisov, ten zaručuje kvalitu produktov dovážaných z Fínska.

V tabuľke č. 1, a na obrázku č. 1 uvádzame vývoj uskutočnených zasklení fínskym systémom, realizovaný firmou VTR, s. r. o.

Tabuľka č. 1

Vývoj uskutočnených zasklení v kusoch za roky 2006 - 2010

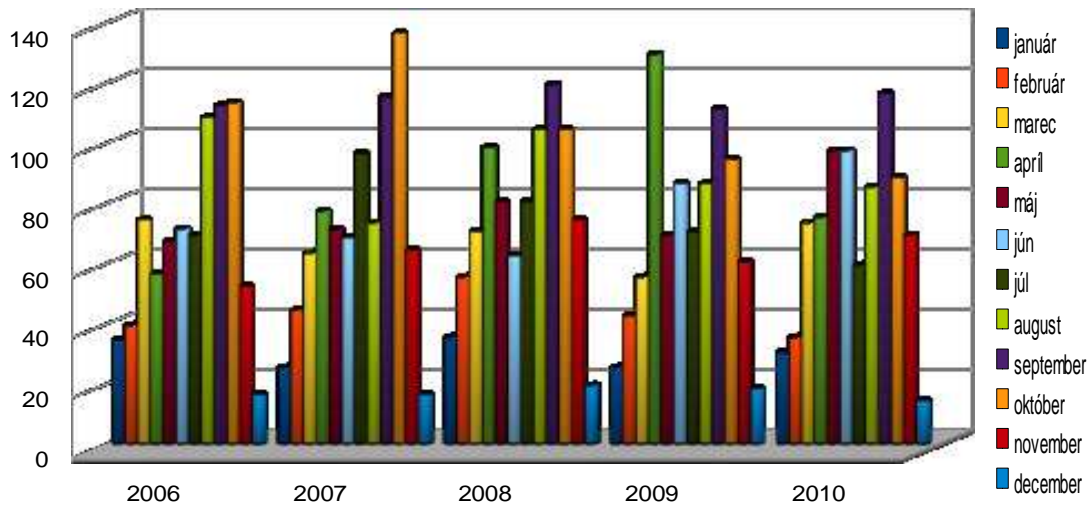
Počet objednávok v jednotlivých mesiacoch	ROKY					INDEX	ROZDIEL
	2006	2007	2008	2009	2010	2010/2006	2010-2006
január	35	26	36	26	31	0,89	-4
február	40	45	56	43	36	0,9	-4
marec	75	64	71	56	74	0,99	-1
apríl	57	78	99	130	76	1,33	19
máj	68	72	81	70	98	1,44	30
jún	72	69	63	87	98	1,36	26
júl	70	97	81	71	60	0,86	-10
august	109	74	105	87	86	0,79	-23
september	113	116	120	112	117	1,04	4
október	114	137	105	95	89	0,78	-25
november	53	65	75	61	70	1,32	17
december	17	17	20	19	15	0,88	-2
spolu	823	860	912	857	850	1,03	27

Prameň: Interné zdroje VTR, s.r.o. a vlastné výpočty

V roku 2010 zrealizovala VTR, s. r. o. celkom 850 objednávok. V sledovanom roku sa počet objednávok podniku v porovnaní s rokom 2006 zvýšil iba o 3 %, pritom najviac montáží bolo splnených v mesiaci september.

Obrázok č. 1

Vývoj uskutočnených zasklení v kusoch

4.1.4 Ľudské zdroje

V súčasných neustále meniacich sa podmienkach a podmienkach globalizácie musia byť podniky pripravené vyhovieť novým požiadavkám. Jedným z dôležitých faktorov dosiahnutia úspechu a náskoku pred konkurenciou, sú pracovné sily.

Podľa súčasného počtu zamestnancov sa VTR zaraďuje medzi veľké podniky.

Stav a vývoj zamestnancov v rokoch 2006 – 2010 dokumentuje tabuľka č. 2. a obrázok č. 2.

Tabuľka č. 2

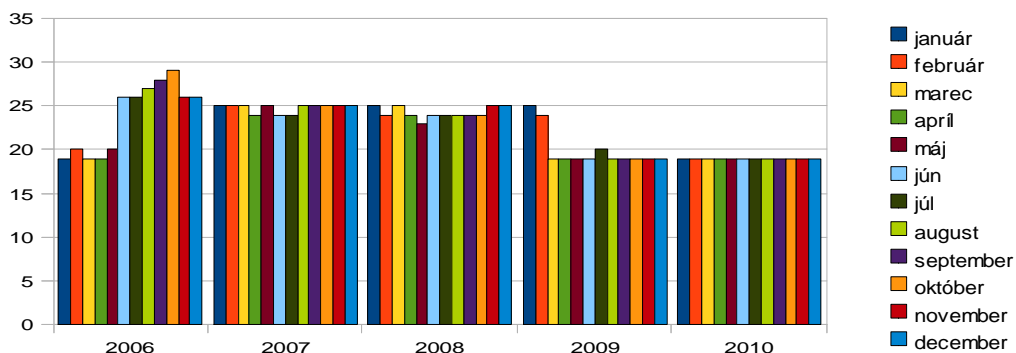
Vývoj počtu zamestnancov v jednotlivých mesiacoch za roky 2006 - 2010

Počet zamestnancov v jednotlivých mesiacoch	Roky					Index	Rozdiel
	2006	2007	2008	2009	2010	2010/2006	2010-2006
Január	19	25	25	25	19	1	0
Február	20	25	24	24	19	0,95	-1
Marec	19	25	25	19	19	1	0
Apríl	19	24	24	19	19	1	0
Máj	20	25	23	19	19	0,95	-1
Jún	26	24	24	19	19	0,73	-7
Júl	26	24	24	20	19	0,73	-7
August	27	25	24	19	19	0,7	-8
September	28	25	24	19	19	0,68	-9
Október	29	25	24	19	19	0,66	-10
November	26	25	25	19	19	0,73	-7
December	26	25	25	19	19	0,73	-7
Priemerný počet zamestnancov	24	25	25	20	19	0,8	-5
Prameň: Interné zdroje VTR, s.r.o. a vlastné výpočty							

V roku 2009 klesol počet zamestnancov podniku o 25 %. V roku 2010 sa počet zamestnancov znížil, najmä z dôvodu finančnej krízy, kedy výrazne klesli finančné možnosti VTR, s. r. o. a podnik musel dospieť k prepúšťaniu.

Obrázok č. 2

Vývoj počtu zamestnancov v jednotlivých mesiacoch za roky 2006 - 2010

Náklady na zamestnancov tvoria väčšinou najvyššiu položku nákladov, ale taktiež i najvyšší potenciál v organizácii.

O vývoji priemerných miezd zamestnancov vo VTR, s. r. o., podáva obraz prehľad v tabuľke č. 3 a obrázok č. 3.

Tabuľka č. 3

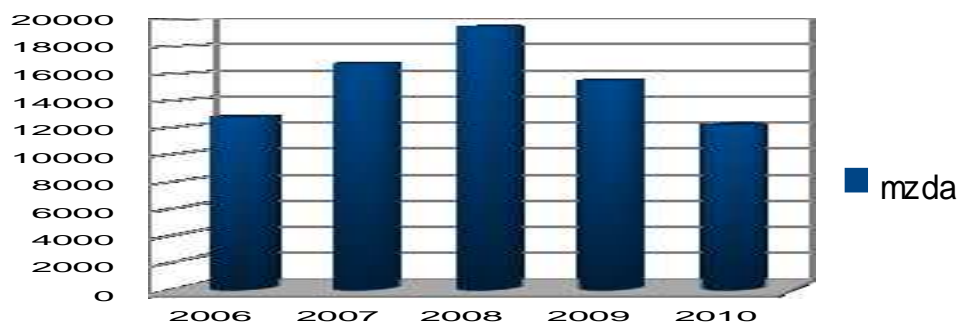
Priemerné mzdy zamestnancov v eurách v rokoch 2006 -2010

Ukazovateľ	Roky					Index 2010/2006	Rozdiel 2010-2006
	2006	2007	2008	2009	2010		
Priemerná mzda	12733,54	16718,15	19478,22	15454,93	12167,7	0,96	-565,84

Prameň: Interné zdroje VTR, s.r.o. a vlastné výpočty

Obrázok č. 3

Vývoj priemerných miezd za roky 2006 - 2010

Ročné priemerné mzdy zamestnancov sa od roku 2006 až do roku 2008 zvyšovali, no v ďalšom období došlo k zníženiu priemerných miezd najmä z dôvodu zníženia počtu zamestnancov. Najvyšší medziročný nárast miezd sme zaznamenali v roku 2008, čo predstavuje oproti roku 2007 zvýšenie takmer o 17 %. Ďalej môžeme z tabuľky vidieť, že v roku 2010 sa mzda oproti roku 2006 znížila asi o 570 eur.

4.1.5 Základné ukazovatele podnikateľskej činnosti

Z hľadiska globalizácie sa kladú stále väčšie nároky na výkonnosť podniku. Iba konkurencieschopný podnik sa môže presadiť na trhu a tak si zabezpečiť stabilné miesto v trhovom prostredí, preto je potrebné zhodnotiť hospodárenie podniku a analyzovať jeho ekonomickú a finančnú situáciu.

4.1.5.1 Analýza súvahy

Analýza je účtovný výkaz, ktorý vypovedá o podmienkach priebehu reprodukčného procesu podniku. Poskytuje základné informácie o majetku a finančných zdrojoch jeho krytia v sledovanom období.

Vývoj a štruktúru položiek majetku v rokoch 2006-2010, prezentuje tabuľka č. 4.

Tabuľka č. 4

Vývoj a štruktúra položiek majetku v rokoch 2006-2010 v eurách

Ukazovateľ	2006	2007	2008	2009	2010	Index x 2010/ 2006	Rozdiel 2010-2006
Pohľadávky za upísané VI	-	-	-	-	-	-	-
Neobežný majetok	417082	541660	604011	575470	556594	1,33	139512
DNM	-	-	-	-	-	-	-
DHM	417082	541660	604011	575470	556594	1,33	139512
DFM	-	-	-	-	-	-	-
Obežný majetok	177554	122552	88727	55663	81449	0,46	-96105
Zásoby	35584	43485	33692	21620	34458	0,97	-1126
Dlhodobé pohľadávky	-	11717	11717	6010	6010	-	-
Krátkodobé pohľadávky	117938	47799	23734	16233	23259	0,2	-94679
Finančné účty	24032	19551	19584	11800	17722	0,74	-6310
Časové rozlíšenie	22605	2091	2722	1218	1770	0,08	-20835
Majetok spolu	617241	666303	695460	632351	639813	1,04	22572

Prameň: Interné zdroje VTR, s. r. o. a vlastné výpočty

V priebehu sledovaných rokov môžeme konštatovať kolísanie hodnoty celkového majetku.

Celková hodnota majetku v roku 2010 bola 639 813 eur, čo predstavuje v porovnaní s rokom 2006 zvýšenie o 22 572 eur.

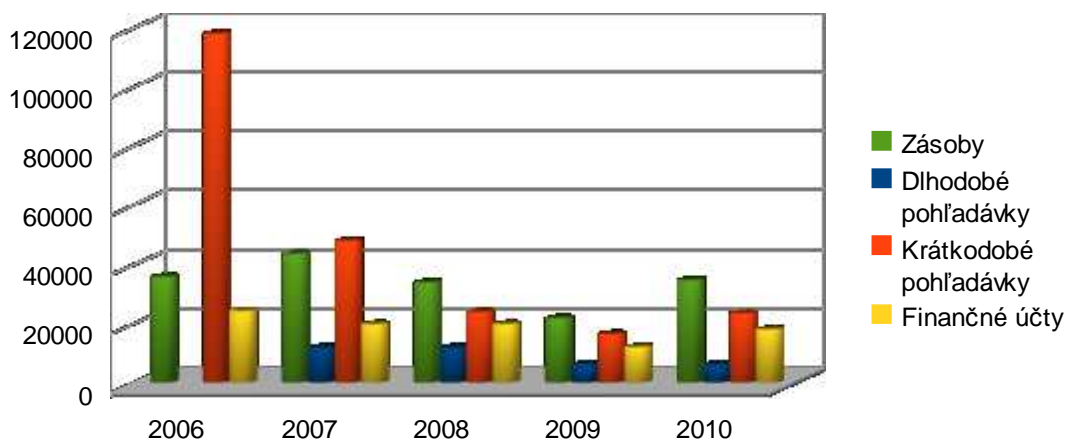
Najväčší podiel na zvýšení majetku má **neobežný majetok**, z toho dlhodobý hmotný majetok, ktorého hodnota sa zvýšila o 33,45 %. Dôvodom bolo dokončenie rozširovania výrobných priestorov, ktoré začalo v roku 2008. Súčasťou neobežného majetku je aj dlhodobý nehmotný a dlhodobý finančný majetok, ktorých hodnota sa v sledovanom období nezmenila.

Vývoj **obežného majetku** má kolísavý priebeh (tabuľka č. 4 a obrázok č. 4). Jeho podiel na celkovom majetku spoločnosti tvorí v roku 2010 12,73 %. Na túto zmenu vplyvajú všetky položky obežného majetku a ich výrazné zmeny v priebehu rokov 2006 – 2010.

Súčasťou časového rozlíšenia sú náklady budúcich období, ktoré vznikajú najmä v dôsledku leasingu. V súčasnosti sú poznačené znížením, súvisiacim so zmenou metódy účtovania leasingu, v priebehu sledovaného obdobia.

Obrázok č. 4

Vývoj položiek obežného majetku v rokoch 2006 - 2010

Štruktúru a vývoj zdrojov krytia majetku v rokoch 2006-2010 dokumentuje tabuľka č. 5 a obrázok č. 5.

Tabuľka č. 5

Vývoj a štruktúra položiek zdrojov krytia v rokoch 2006-2010 v eurách

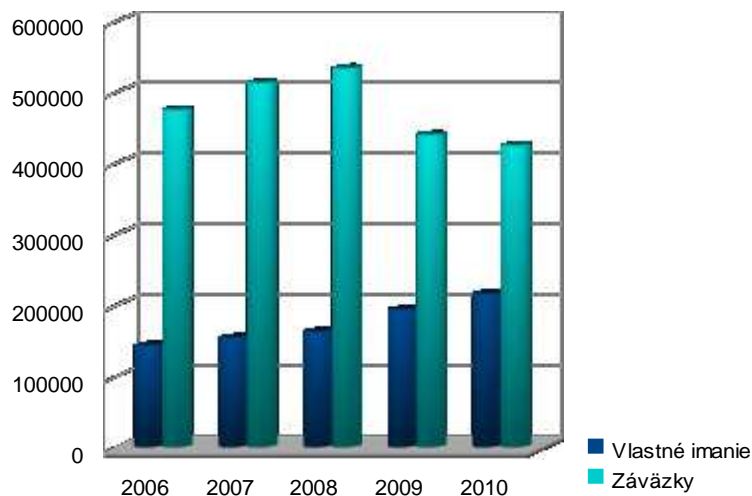
Ukazovateľ	2006	2007	2008	2009	2010	Index 2010/2 006	Rozdiel 2010- 2006
Vlastné imanie	142767	153555	162218	193068	215485	1,51	72718
Základné imanie	66388	66388	66388	66390	66390	1	2
Kapitálové Fondy	66388	66388	66388	66388	66388	1	-
Fondy zo zisku	1029	1427	1958	2390	3980	3,87	2951
VH minulých rokov	896	8597	18821	26102	56310	62,85	55414
VH za účtovné obdobie	8066	10755	8663	31798	22417	2,78	14351
Závazky	474474	512746	533242	439283	424328	0,89	-50146
Rezervy	11319	13875	19931	15729	10846	0,96	-473
Dlhodobé záväzky	7967	37841	57492	34955	17742	2,23	9775
Krátkodobé záväzky	178814	176226	199529	126538	160191	0,9	-18623
Ban. úvery a výpomoci	276374	284804	256290	262061	235549	0,85	-40825
Časové rozlíšenie	-	-	-	-	-	-	-
Spolu VI a Závazky	617241	666301	695460	632351	639813	1,04	22572

Prameň: Interné zdroje VTR, s. r. o. a vlastné výpočty

Z analýzy kapitálovej štruktúry môžeme konštatovať, že hodnota **záväzkov** mala od roku 2006 až do roku 2008 stúpajúcu tendenciu a od tohto roku ďalej klesajúci vývoj. Dôvodom ich nárastu v roku 2008 bolo zvýšenie bankových úverov a finančných výpomocí, ktoré boli potrebné na realizáciu rozširovania výrobných priestorov firmy. V roku 2010 sa ich hodnota oproti roku 2009 znížila o 40 825 eur a taktiež je z tabuľky zřejmé, že celkovo hodnota záväzkov v roku 2010 oproti roku 2006 klesla o 10,57 %.

Obrázok č. 5

Vývoj položiek Zdrojov krytia v rokoch 2006 - 2010

Pozitívne hodnotíme i rast **vlastného imania**, ktorého dôvodom bolo zvýšenie výsledku hospodárenia, čo pozitívne ovplyvnilo tvorbu fondov zo zisku. Súčasťou vlastného imania je i základné imanie, ktorého hodnotu vlastníci zvýšili v roku 2009 na 66 390 eur a na tejto hodnote sa ustálilo aj v roku 2010. Celkovo bol zaznamenaný nárast vlastného imania o takmer 51 %.

4.1.5.2 *Analýza výkazu ziskov a strát*

Úspešnosť podniku sa odvíja od výsledku hospodárenia, vyčísleného ako rozdiel výnosov a nákladov za určité časové obdobie. Prehľad o jednotlivých výnosoch a nákladoch poskytuje výkaz ziskov a strát, ktorí je stupňovito členený pre zistenie úrovne hospodárenia za hospodársku, finančnú a mimoriadnu činnosť.

Vývoj a štruktúru nákladov vo VTR, s. r. o., dokumentuje tabuľka č. 6. a obrázok č. 6.

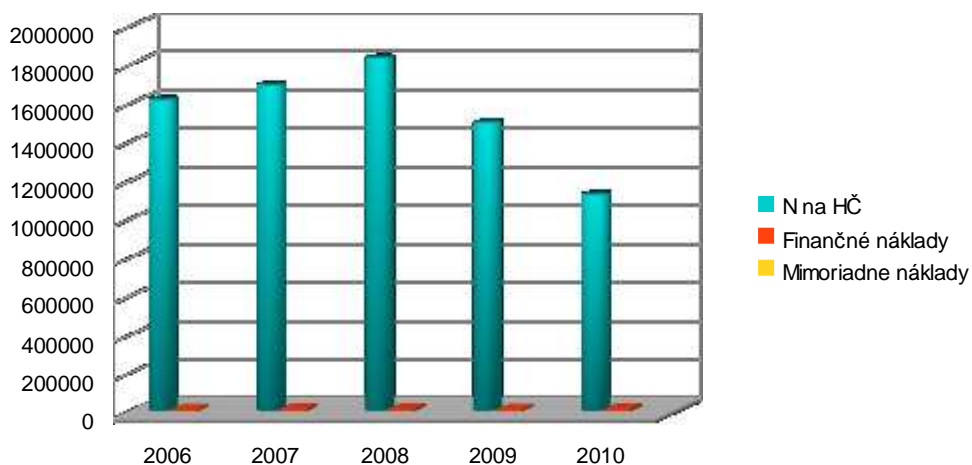
Tabuľka č. 6

Štruktúra a vývoj nákladov v eurách v období 2006-2010

Ukazovateľ	Roky					Index 2010/2006	Rozdiel 2010-2006
	2006	2007	2008	2009	2010		
Výrobná spotreba	676924	686019	730167	594364	461975	0,68	-214949
- spotreba materiálu, energie a ost. dodávok	555666	555699	613822	458170	338816	0,61	-216850
- služby	121257	130319	116345	136194	123159	1,02	1902
osobné náklady	207528	276472	325002	248092	162681	0,78	-44847
dane a poplatky	2091	2855	3485	3454	2778	1,33	687
odpisy DHM a DNM	13875	18688	23136	40831	25562	1,84	11687
ZC predaného DM a predaného materiálu	21510	14539	8199	7715	1478	0,07	-20032
tvorba rezerv na HČ a zúčtovanie NBO	11319	-	-	-	-	-	-
Tvorba OP do nákladov na HČ	-	-	-	-	-	-	-
ostatné náklady na HČ	3054	4348	10257	5580	4254	1,4	1200
Náklady na HČ	1613224	1688939	1830413	1494400	1120703	0,7	-492521
Predané CP a podiely	-	-	-	-	-	-	-
Nákladové úroky	1295	2423	3519	4026	8314	6,42	7019
Kurzové straty	2390	3685	2987	9	310	0,13	-2080
Ostatné N na finančnú č.	8232	8830	8431	8621	6491	0,79	1741
Tvorba rezerv na FČ	-	-	-	-	-	-	-
Tvorba OP na FČ	-	-	-	-	-	-	-
Finančné Náklady	11917	14938	14937	12656	15115	1,27	3198
Mimoriadne náklady	-	-	-	-	-	-	-
Náklady Celkom	1625141	1703877	1845350	1507056	1135818	0,7	-489323
Prameň: Interné zdroje VTR, s.r.o. a vlastné výpočty							

Obrázok č. 6

Vývoj nákladov za roky 2006 - 2010

Náklady na hospodársku činnosť predstavujú najväčšiu časť nákladov podniku. Celkovo sa znížili o 30,53 %, z dôvodu nižšieho objemu výrobnéj činnosti, znížením osobných nákladov v súvislosti so znížením počtu zamestnancov, ďalej poklesom daní a poplatkov a tvorbou opravných položiek do nákladov na hospodársku činnosť.

Finančné náklady sú charakteristické zvýšením o necelých 27 %, k čomu významne prispelo zvýšenie nákladových úrokov a ostatných nákladov na finančnú činnosť.

Mimoriadne náklady VTR, s. r. o. nezaznamenala ani v predchádzajúcich rokoch.

Vývoj a štruktúru výnosov za VTR, s. r. o. dokumentuje tabuľka č. 7 a obrázok č. 7.

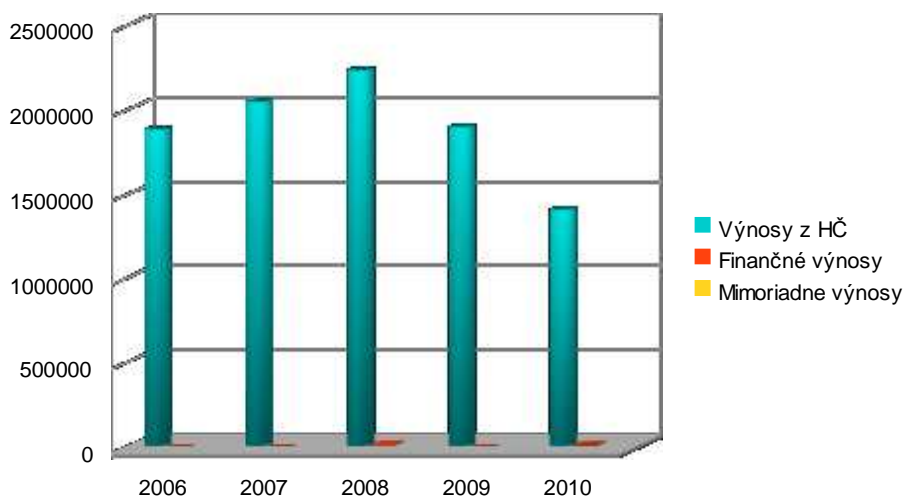
Tabuľka č. 7

Štruktúra a vývoj výnosov v eurách za roky 2006 - 2010

Ukazovateľ	2006	2007	2008	2009	2010	Index 2010/ 2006	Rozdiel 2010-2006
Výroba	917513	1009294	1104163	934424	696991	0,76	-220522
- tržby za predaj vl. Výrobkov a služieb	910410	1001494	1096462	934220	696991	0,77	-213419
- zmena stavu vnútroorganizačných zásob	-	-	-	-	-	-	-
- aktivácia	7103	7801	7701	204	-	-	-
Tržby z predaja DM a materiálu	31899	20547	16331	10946	2241	0,07	-29658
Použitie a zrušenie rezerv do výnosov z HČ	7801	-	-	-	-	-	-
Zúčt. a zruš. OP do výnosov z HČ	797	-	-	-	-	-	-
Ostatné výnosy z hospodárskej činnosti	597	1925	1992	9701	3084	2,17	2487
Výnosy z HČ	1876120	2041061	2226649	1889495	1399307	0,75	-476813
Tržby z predaja CP a podielov	-	-	-	-	-	-	-
Výnosové úroky	-	66	33	9	4	-	-
Kurzové zisky	763	432	5743	2	1000	1,31	237
Ostatné výnosy z FČ	-	-	-	-	-	-	-
Použitie a zrušenie rezerv do výnosov z FČ	-	-	-	-	-	-	-
Zúčtov. a zruš. OP do výnosov z FČ	-	-	-	-	-	-	-
Finančné výnosy	763	498	5776	11	1004	1,32	241
Mimoriadne výnosy	-	-	-	-	-	-	-
Výnosy celkom	1876883	2041559	2232425	1889506	1400311	0,75	-476572
Prameň: Interné zdroje VTR, s.r.o. a vlastné výpočty							

Obrázok č. 7

Vývoj výnosov za roky 2006 - 2010

Podstatnú časť z výnosov tvoria **výnosy z hospodárskej činnosti** a to až 99,93 %. Tržby za predaj vlastných výrobkov od roku 2008 klesajú a v roku 2010 dosiahli hodnotu 696 991 eur. Ich pokles súvisí so znížením objemu výroby. Tržby z predaja dlhodobého majetku a materiálu dosiahli v sledovanom období pokles o takmer 93 % a negatívne ovplyvnili celkové výnosy. V dôsledku nepriaznivej hospodárskej situácie sa predpokladá pokles tržieb aj v budúcom období.

Naopak priaznivý vývoj zaznamenávajú **finančné výnosy**, ktorých nárast predstavuje 31,59 %. Zvýšenie je spôsobené nárastom kurzových ziskov.

Mimoriadne výnosy sa vo vybranom výrobnom podniku počas sledovaného obdobia nevyskytli.

Vývoj výsledku hospodárenia vo VTR, s. r. o. je prezentovaný tabuľkou č. 8 a obrázkom č. 8.

Tabuľka č. 8

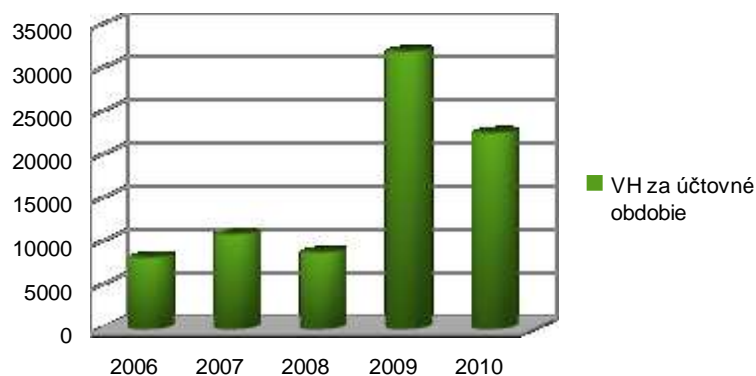
Vývoj výsledku hospodárenia v eur za roky 2006 - 2010

Ukazovateľ	Roky					Index 2010/2006	Rozdiel 2010-2006
	2006	2007	2008	2009	2010		
VH z hospodárskej činnosti	22306	29443	22240	54702	43366	1,94	21060
VH z finančnej činnosti	-11153	-14439	-9162	-12645	-14111	1,27	-2958
Daň z príjmov z bežnej činnosti	3087	4249	4415	10259	6838	2,2	3751
VH z bežnej činnosti	8066	10755	8663	31798	22417	2,78	14351
Daň z príjmov z MČ	-	-	-	-	-	-	-
VH z MČ po zdanení	-	-	-	-	-	-	-
VH za účtovné obdobie	8066	10755	8663	31798	22417	2,78	14351

Prameň: Interné zdroje VTR, s. r. o. a vlastné výpočty.

Obrázok č. 8

Vývoj výsledku hospodárenia v eurách za roky 2006 - 2010

Podiel na čistom zisku má výsledok hospodárenia z hospodárskej činnosti. Jeho výška sa v hodnotenom období celkovo zvýšila o 94,41 %. Čo bolo spôsobené väčším množstvom obchodných zákaziek.

Záporný výsledok hospodárenia podnik vykazuje z finančnej činnosti, vo všetkých analyzovaných rokoch. Strata z finančnej činnosti je spôsobená vysokými nákladovými úrokmi a tiež kurzovými stratami. Z tabuľky číslo 6 môžeme vidieť, že najvyššiu hodnotu nákladových úrokov sme dosiahli v roku 2010, kedy podnik získal úver na dokončenie rekonštrukcie výrobných priestorov.

Celkovo sa výsledok hospodárenia z bežnej činnosti predstavujúci výsledok hospodárenia z hospodárskej činnosti a výsledok hospodárenia z finančnej činnosti po zdanení zvýšil oproti roku 2006 o 14 351 eur.

4.1.5.3 Finančná analýza

Finančná analýza podáva informácie o finančnej situácii podniku, hodnotenie vychádza z účtovných výkazov. Na základe finančnej analýzy dospievame k poznaniu výrobného procesu v celej jeho šírke a tak prispieva ku kvalifikovanejšiemu rozhodovaniu. Jej prioritou je transformovanie externe orientovaných údajov finančného účtovníctva na informácie pre potreby vnútorného riadenia a taktiež nám umožňuje predvídať budúci vývoj.

K výpočtu ukazovateľov finančnej analýzy sme dospeli prostredníctvom údajov z účtovných výkazov.

4.1.5.3.1 Analýza rentability

Ukazovatele rentability vyjadrujú výnosnosť podnikového úsilia. Ukazovatele rentability syntetizujú úroveň a vývoj likvidity, aktivity izadlženosti.

Vývoj ukazovateľov rentability v % prezentuje tabuľka č. 9.

Tabuľka č. 9

Analýza rentability v %

Ukazovateľ	Roky					Index 2010/2006	Rozdiel 2010- 2006
	2006	2007	2008	2009	2010		
Rentabilita celkového kapitálu	1,52	1,98	1,75	5,6	4,8	3,16	3,28
Rentabilita vlastného kapitálu	5,65	7	5,34	16,47	10,4	1,84	4,75
Rentabilita tržieb	0,83	1,05	0,78	3,36	3,2	3,86	2,37
Rentabilita výnosov	0,43	0,53	0,39	1,68	1,6	3,72	1,17
Rentabilita nákladov	0,69	0,88	0,71	2,79	2,58	3,74	1,89

Prameň: Interné zdroje VTR, s. r. o. a vlastné výpočty.

Rentabilita celkového kapitálu vyjadruje s akou intenzitou sa reprodukuje kapitál vložený do podniku. Každý podnikateľský subjekt sa snaží dosiahnuť jej hodnotu čo najvyššiu. Vo VTR, s. r. o. má tento ukazovateľ kolísavú tendenciu, čo nepreukazuje pozitívnu situáciu, pretože činnosť podniku dosahuje v každom roku iný stupeň efektívnosti. Najvyššiu hodnotu rentability celkového kapitálu dosiahl podnik v roku 2009. Celkovo sa za sledované obdobie rentabilita celkového kapitálu podniku zvýšila o 3,28 %.

Rentabilita vlastného kapitálu vyjadruje mieru zhodnotenia vlastného kapitálu. Zaujíma najmä akcionárov. V roku 2010 je rentabilita vlastného kapitálu nižšia oproti roku 2009, pretože podnik dosiahol v tomto roku nižší zisk. Ďalej sme zistili, že bola dodržaná zásada, podľa ktorej má byť rentabilita vlastného imania vyššia ako rentabilita celkového kapitálu, to znamená, že pre podnik bolo výhodné získavať cudzí kapitál. Celkovo sa rentabilita vlastného kapitálu výrobného podniku v období 2006 – 2010 zvýšila takmer o päť percent.

Rentabilita tržieb meria zisk k objemu podnikovej činnosti. Vypovedá o výške čistého zisku, ktorý pripadá na 1 euro tržieb. Meria tak zhodnotenie spotrebovaných výrobných činiteľov. Vo vývojovej rade by mal tento ukazovateľ vykazovať rastúcu tendenciu. Tento ukazovateľ by sa mal pohybovať minimálne nad 2 %, túto požiadavku sledovaný podnik plnil od roku 2009, jeho hodnota dosiahla v tomto období 3,3 % a v roku 2010 sa rentabilita tržieb znížila na 3,2 %.

Rentabilita výnosov hovorí, koľko eur zisku pripadá na 1 euro výnosov. Z tabuľky môžeme vidieť kolísavý vývoj rentability výnosov. V roku 2010 tento ukazovateľ dosiahol hodnotu 1,6 %.

Rentabilita nákladov je ukazovateľ, ktorý vypovedá o efektívnosti hospodárskej činnosti podniku. Odpovedá na otázku, koľko % zisku pripadá na 1 euro vynaložených nákladov. Doporučená hodnota je nad 2 %. Keďže VTR, s. r. o. dosiahla v roku 2010 hodnotu tohto ukazovateľa nad doporučenú hodnotu, môžeme konštatovať, že jej hospodárska činnosť je efektívna.

4.1.5.3.2 Analýza nákladovosti

Na vyjadrenie efektívnosti vynaložených nákladov sa používajú ukazovatele nákladovosti. Veľký význam predstavujú v prepojení absolútnych ukazovateľov nákladov a výnosov.

Vývoj ukazovateľov nákladovosti dokumentuje tabuľka č. 10.

Tabuľka č. 10

Analýza nákladovosti v %

Ukazovateľ	Roky					Index 2010/2006	Rozdiel 2010- 2006
	2006	2007	2008	2009	2010		
Celková nákladovosť výnosov	86,59	83,46	82,7	79,76	81,11	0,94	-5,48

Prameň: Interné zdroje VTR, s. r. o. a vlastné výpočty.

Ukazovateľ vyjadruje koľko % nákladov si vyžaduje produkcia 1 eura výnosov. Z pozorovania sme zistili, že nákladovosť podniku sa od roku 2006 po rok 2009 znižovala, až v roku 2010 jej hodnota vzrástla na 81,11 %, čo spôsobilo zníženie úrovne hospodárnosti VTR, s. r. o. Z rozdielu je vidieť, že celkovo sa nákladovosť podniku znížila v období rokov 2006 – 2010 o 5,48 %.

4.2 Analýza automatizovaného sledovania nákladov a výnosov

V centre pozornosti manažérov každého podniku je sledovanie a analýza nákladov a výnosov. Podnik musí vytvoriť optimálne usporiadaný informačný systém a zabezpečiť vhodný softvér, čo je v dnešných neustále sa meniacich podmienkach náročné a tento proces zlepšovania je dlhodobý.

V nasledujúcej časti diplomovej práce sme sa zamerali na analýzu softvéru UNI-SOFT od firmy UNISOFT, s. r. o., ktorý VTR, s. r. o. zaviedla ako hlavný informačný systém, keďže sa podieľa aj na jeho vytvorení a softvéru OBERON od firmy EXALOGIC, s. r. o., ktorý sa v podniku používa pre vedenie personalistiky a miezd.

Našu pozornosť sme zamerali na automatizovaný informačný systém UNI-SOFT, s cieľom zistiť aké informácie o nákladoch a výnosoch poskytujú riadiacim pracovníkom jeho jednotlivé podsystémy:

- Podvojný účtovníctvo,
- Dlhodobý majetok,
- Personalistika a mzdy,
- Kniha jász,
- Skladové hospodárstvo.

VTR, s. r. o. používa podsystémy Podvojný účtovníctvo a Skladové hospodárstvo, taktiež si značnú časť zostáv prispôsobila na svoje konkrétne požiadavky.

Podvojný účtovníctvo

V rámci Podsystému podvojný účtovníctvo vedie VTR, s. r. o.:

- finančné účtovníctvo, v ktorom sú sledované náklady a výnosy za podnik ako celok,
- manažérske účtovníctvo, v ktorom sú náklady a výnosy sledované podľa jednotlivých stredísk,
- vnútroorganizačné účtovníctvo, ktoré sa vedie v jednookruhovom systéme s podvojným účtovníctvom.

Externé náklady stredísk sa sledujú na účtoch triedy 5 – náklady, externé výnosy stredísk sa sledujú na účtoch triedy 6 – výnosy. Pre interné náklady stredísk sú zriadené analytické účty k syntetickému účtu 599 a pre interné výnosy stredísk, analytické účty k syntetickému účtu

699. Podsystem umožňuje tlačiť rôzne výstupy s údajmi o nákladoch a výnosoch podľa jednotlivých stredísk a výkonov.

Vo VTR, s. r. o. sú zriadené tieto hospodárske strediská:

- 100 – Stredisko výroby,
- 200 – Vrcholové riadenie,
- 300 – Stredisko techniky,
- 400 – Správne a administratívne stredisko.

Hospodárske strediská realizujú nasledovné hlavné výkony:

- 100 – Zasklievací systém OPTIMI,
- 200 – Systém COVER.

Činnosti uskutočňované vo VTR, s. r. o.:

- 001 – Zváranie,
- 002 – Lakovanie,
- 003 – Kompletizovanie,
- 004 – Administratíva a správa strediska výroby,
- 011 – Obstaranie materiálu,
- 012 – Kontola kvality,
- 013 – Technická kontrola,
- 014 – Administratíva a správa strediska technika,
- 021 – Skladovanie,
- 022 – Konštruovanie,
- 031 – Účtovníctvo,
- 032 – Logistika,
- 033 – Predaj,
- 034 – Administratíva a správa.

Skladové hospodárstvo

Pomocou tohto modulu sa vedie evidencia skladu, pričom je možné evidovať sklady nezávisle od seba, alebo môžu byť medzi nimi vytvorené väzby. Pracuje sa s cenami metódou fifo alebo metódou váženého aritmetického priemeru. V sklade je možné viesť evidenciu prijatých či vystavených objednávok s cenami alebo bez cien a ďalej k nim vytvoriť príjemku alebo výdajku.

Každý mesiac sa na základe vygenerovaných zostáv skladu, uskutočňuje inventúra a po jej vykonaní sa prevedú zistené údaje do podvojného účtovníctva pomocou sieťového prepojenia. Tak sa vytvára súbor obsahujúci všetky vykonané účtovné operácie na príjemkách a výdajkách uskutočnených v sklade.

Podsystémy podvojnú účtovníctvo a skladové hospodárstvo poskytujú nasledovné informácie pre manažérov:

- podklady o nákladoch vzniknutých pri spotrebe materiálu,
- náklady z úbytku výrobkov,
- náklady z predaja tovaru a materiálu,
- náklady vzniknuté pri manku či škode,
- náklady v dôsledku reprezentácie,
- náklady pri nákupe externých služieb,
- náklady z omeškania platieb,
- náklady súvisiace s účtovnými odpismi majetku, zostatkovou cenou,
- výnosy zo zmeny stavu výrobkov,
- tržby z predaja výrobkov a služieb,
- náklady a výnosy vznikajúce pri bankových operáciách,
- náklady a výnosy pri platbe v hotovosti, atď.

VTR, s. r. o. eviduje ľudské zdroje a mzdy prostredníctvom softvéru OBERON. Používa sa pre vedenie evidencie zamestnancov, výpočet záloh a výplat a začlenenie pracovných pomerov do organizačnej štruktúry. O každom zamestnancovi program vedie podrobné informácie potrebné pre výpočet mzdy. Systém OBERON poskytuje manažérom informácie o mzdových nákladoch a ďalších nárokoch zamestnancov.

Modul je priamo viazaný s účtovníctvom, čím je možné automaticky zaúčtovať spracované výplaty.

4.3 Starostlivosť podnikateľského subjektu o životné prostredie

V dôsledku vplyvu činnosti podniku na životné prostredie, je nutné sledovanie nákladov na životné prostredie. Používateľovi poskytuje tieto výhody:

- *odhalenie potenciálu* racionalizácie pri vzniku, riadení a zamedzení nákladov životného prostredia,
- *poznanie súvislostí*, napr. recyklácia odpadu vedie k úľave od poplatkov za odpad, znižuje obstarávacie náklady a šetrí úložné priestory,
- *úprava a primerané stanovenie vlastných nákladov* výrobkov zahrnutím nákladov životného prostredia,
- ak sú k dispozícii *kvalitatívne a kvantitatívne údaje* nákladov životného prostredia, môže byť zlepšenie životného prostredia vysvetľované ako stála motivačná úloha zamestnancov,
- na základe znalostí nákladov životného prostredia možno *optimalizovať organizačné štruktúry* vzťahujúce sa k životnému prostrediu,
- *nákladové účtovníctvo životného prostredia* je ekologickou spleťou vzťahov, ktoré majú vplyv na imidž a produktivitu podniku.

V roku 1998 VTR, s. r. o. získala **certifikát č. 90/1998 Z. s. O stavebných výrobkoch v znení neskorších predpisov** (príloha č. 2), čím sa zaviazala, že bude dodržiavať tieto zásady:

- ochranu životného prostredia považovať za samozrejmu pri všetkých činnostiach.
- dodržiavať záväzky z oblasti platnej legislatívy, ako aj záväzky z oblasti ŽP, ktoré VTR, s. r. o. prijala,
- znižovať produkciu odpadov a vzniknuté odpady čo najviac zhodnotiť,
- znižovať spotrebu pitnej vody a zlepšovať kvalitu vypúšťaných odpadových vôd,
- znižovať energetickú náročnosť činností, najmä spotrebu elektrickej energie,
- zmenou a optimalizáciou vykurovacieho systému dosiahnuť zníženie spotreby zemného plynu, pri zachovaní optimálnej tepelnej pohody na pracoviskách,

- uprednostňovať prevenciu pred naprávaním nežiaducich následkov,
- neuspokojiť sa s dosiahnutými výsledkami v ochrane ŽP, ale snažiť sa ich neustále zlepšovať.

VTR, s. r. o. od začiatku svojej činnosti odpadový materiál triedi a stará sa o jeho recykláciu.

Komponenty nakupuje od maďarských dodávateľov a kompletizuje ich vo svojom podniku na hotové výrobky. Na kompletizáciu sú potrebné rôzne úpravy, pri ktorých vzniká odpad. VTR, s.r.o. si je vedomá nepriaznivého vplyvu svojej výroby na životné prostredie. Likvidáciou prebytočného odpadu sa nezaobera sám podnik, ale odpad predáva ako prebytočný materiál iným firmám, ktoré ho ďalej spracúvajú. Tak vo VTR, s.r.o. nevznikajú priamo náklady na ochranu životného prostredia, účelne sa zbaví nepotrebného odpadového materiálu, a z jeho predaja dosahuje tržby. Odpady sa až po ich predaj na ďalšie spracovanie skladujú v na to určených kontajneroch.

Podnik platí za komunálny odpad podľa počtu zamestnancov, každoročne stanovenú sumu podľa výmeru mestského úradu.

5 Záver a návrh na využitie poznatkov

V predkladanej diplomovej práci sme analyzovali sledovanie nákladov a výnosov v podnikateľskom subjekte VTR, s. r. o., Nové Zámky. Na základe výsledkov našej analýzy môžeme konštatovať, že podnikateľský subjekt sleduje náklady a výnosy nielen na podnikovej úrovni, ale aj na úrovni stredísk. Pozitívne hodnotíme zaobstaraný vysoko automatizovaný informačný systém UNI – SOFT, ktorý bol v podniku zavedený na sledovanie podvojného účtovníctva a skladového hospodárstva. Automatizovaný informačný systém UNI – SOFT poskytuje aj dostatočne široké možnosti vedenia nákladového a manažérskeho účtovníctva.

Automatizovaný informačný systém UNI - SOFT je určený na spracovanie informácií o nákladoch a výnosoch z rôznych hľadísk. Umožňuje zostavovať kalkulácie a sledovať plnenie rozpočtov. Medzi jeho prednosti patrí predovšetkým práca v reálnom čase, z čoho vyplýva, že

poskytuje širokú škálu informácií vo forme rôznych výstupných zostáv, ktoré by mohla analyzovaná s. r. o. využiť pre riadenie nákladov a výnosov.

Pri hodnotení hospodárenia vybraného podniku a jeho ekonomickej a finančnej situácie, sme sa zamerali na analýzu údajov z účtovných výkazov – súvahy a výkazu ziskov a strát. Dospeli sme k nasledovným výsledkom:

1. Celkovo sa **majetok** podniku zvýšil o 22 572 eur. Najväčší podiel na zvýšení majetku má neobežný majetok, ktorého rast súvisel s dokončením rozširovania výrobných priestorov, začatým v roku 2008. Ďalšie položky neobežného majetku dlhodobý nehmotný a dlhodobý finančný majetok, sa v sledovanom období nezmenili. Podiel neobežného majetku na celkovom majetku podniku v roku 2010 predstavoval 12,73 %. Obežný majetok ovplyvnili všetky jeho položky, ktorých hodnoty sa výrazne menili v priebehu sledovaného obdobia. Náklady budúcich období, ako súčasť časového rozlíšenia, vznikajú v s. r. o. najmä v dôsledku leasingu. V roku 2010 vykázali zníženie, ktoré súvisí so zmenou metódy účtovania leasingu.
2. Z hľadiska **kapitálovej** štruktúry podniku, hodnota záväzkov v sledovanom období kolísala. Keďže podnik v roku 2008 realizoval rozšírenie výrobných kapacít, bolo potrebné získať finančné zdroje v podobe úveru, a preto hodnota záväzkov v tomto roku vzrástla na 533 242 eur. Od tohto roku sa ďalej záväzky podniku znižovali a celkovo hodnota záväzkov v roku 2010 oproti roku 2006 klesla o 10,57 %. Pozitívne môžeme hodnotiť i rast vlastného imania, vplyvom zvýšenie výsledku hospodárenia, i základného imania, ktorého hodnotu vlastníci zvýšili v roku 2009 na 66 390 eur a na tejto hodnote sa ustálilo aj v roku 2010. Celkovo vlastné imanie v sledovanom období vzrástlo o takmer 51%.
3. **Náklady** podniku boli najväčšou mierou ovplyvnené nákladmi na hospodársku činnosť, ktorých hodnota sa celkovo v sledovanom období znížili o 30,53 %. Hlavnou príčinou bol nižší objem výroby a osobných nákladov v súvislosti so znížením počtu zamestnancov. Ďalšou položkou nákladov podniku sú finančné náklady, u ktorých sme zaznamenali zvýšenie takmer o 27 %, čo spôsobil rast nákladových úrokov a ostatných nákladov na finančnú činnosť. Mimoriadne náklady VTR, s. r. o. nevykázala v žiadnom roku sledovaného obdobia.
4. Podstatnou časťou **výnosov**, až 99,93 %, sú výnosy z hospodárskej činnosti. Ich významnou položkou sú tržby za predaj vlastných výrobkov, ktoré v roku 2010 dosiahli hodnotu 696 991 eur. Ich pokles oproti predchádzajúcim dvom rokom, súvisí so znížením objemu výroby. Negatívne vplývali na celkové výnosy tržby z predaja

dlhodobého majetku a materiálu V dôsledku nepriaznivej hospodárskej situácie sa predpokladá pokles tržieb aj v budúcom období. Naopak priaznivo sa vývíjali finančné výnosy, ktorých nárast predstavuje 31,59 %. Príčinou tohto zvýšenia je nárast kurzových ziskov. Mimoriadne výnosy vo VTR, s. r. o. v sledovanom období nevznikli.

Z analýzy **výsledku hospodárenia** VTR, s. r. o. za obdobie 2006 – 2010 sme zistili, že najvyšší výsledok hospodárenia bol dosiahnutý v roku 2009 v hodnote 31 798 eur a v roku 2010 poklesol na 22 417 eur. Toto zníženie bolo v roku 2010 spôsobené najvyššou hodnotou nákladových úrokov, z dôvodu potreby úverových zdrojov na dokončenie rozširovania výrobných priestorov. Celkovo výsledok hospodárenia v sledovanom období vzrástol o 14 351 eur.

S ohľadom na hodnotenie **efektívnosti a hospodárnosti** podniku sme zistili, že z hľadiska výnosnosti celkového kapitálu sa v podniku nepreukazuje priaznivá situácia, pretože má tento ukazovateľ v sledovanom období kolísavú tendenciu, ale na druhej strane podnik dodržal zásadu, podľa ktorej má byť rentabilita vlastného imania vyššia ako rentabilita celkového kapitálu, to znamená, že pre podnik bolo výhodné získavať cudzí kapitál. Podľa zistených výsledkov z analýzy rentability tržieb, výnosov a nákladov môžeme konštatovať, že činnosť podniku je z hľadiska týchto ukazovateľov efektívna. Pomocou ukazovateľa nákladovosti sme zistili, že nákladovosť podniku sa v priebehu rokov 2006 - 2009 znižovala, až v roku 2010 jej hodnota vzrástla na 81,11 %, čo spôsobilo zníženie úrovne hospodárnosti.

Pre zefektívnenie riadiacej činnosti vybraného podniku predkladáme niekoľko návrhov:

- Za účelom zdokonalenia sledovania nákladov a výnosov, **odporúčame** analyzovanej s. r. o. rozšíriť klasifikáciu nákladov o znalosť problematiky manžérskeho členenia nákladov. Táto potreba vyplýva najmä z nových prístupov k riadeniu podnikov v procese internacionalizácie a globalizácie ekonomiky.
- V súvislosti s požiadavkou účtovnej legislatívy **odporúčame** venovať pozornosť sledovaniu a vyhodnocovaniu environmentálnych nákladov a poskytovať informácie o vplyve podniku na životné prostredie.
- Podnikateľský subjekt nezostavuje kalkulácie, čo považujeme za slabú stránku riadenia podniku. Potom nie je možné zistiť skutočné alebo stanoviť predpokladané

náklady na jednotlivé výkony a podnik nepozná úplné vlastné náklady a ziskovosť výrobkov. Táto úloha sa stáva ešte dôležitejšou v rámci upevnenia konkurencieschopnosti. Preto **navrhujeme**, aby sa pracovníci ekonomického a výrobného úseku s jednotlivými druhmi kalkulácií oboznámili a uplatňovali ich v procese rozhodovania. Návrh rozpracovávame v podkapitole **5.1**.

- Aby podnik poznal potrebné ekonomické informácie o predpokladaných výsledkoch podnikateľskej činnosti v budúcnosti v nadväznosti na plánované úlohy podniku ako celku, **navrhujeme** podniku zostavovať rozpočty nákladov a výnosov (podkapitola **5.2**).

Do budúcnosti podniku ešte **odporúčame**:

- s cieľom udržania si doterajších obchodných partnerov venovať pozornosť skvalitneniu obchodných vzťahov s nimi,
- hľadať nové trhy aj v zahraničí a tak rozširovať exportné aktivity,
- zdokonaľiť internetovú stránku a zlepšiť propagáciu výrobkov,
- zavádzať modernú techniku a technológiu, a tak znižovať výrobné náklady,
- zlepšovať organizáciu práce a riadenie výroby,
- zvyšovať kultúrno-technickú úroveň pracovníkov,
- zvyšovať kvalitu výrobkov a tým si zabezpečiť konkurencieschopnosť,
- zabezpečiť vysoké nasadenie smerom k zákazníkovi,
- rozšíriť ponuku výrobkov o nové produkty.

5.1 Návrh zostavovania kalkulácií vo VTR, s. r. o.

Kalkulácie slúžia na zistenie skutočných alebo stanovenie predpokladaných nákladov na jednotlivé výkony podľa manažérmi určených kalkulačných položiek tak, aby sa dala stanoviť vnútropodniková alebo predajná cena výkonu.

VTR, s.r.o. nezostavuje predbežné ani výsledné kalkulácie Preto sa v tejto kapitole venujeme návrhu zostavovania kalkulácií.

Je veľmi dôležité, aby sa vytvárala predbežná kalkulácia, nazývaná aj plánovaná kalkulácia pre každú novú zákazku na nový produkt v podniku. Jej zostavenie by podliehalo požiadavkám obchodného zástupcu v súlade so schváleným kalkulačným vzorcom, pri realizácii rokovania so zákazníkom o jeho konkrétnych požiadavkách na produkt. Všetky

údaje, ktoré sa v prípade úspešného dopytu týkajú zákazky sú vo VTR, s. r. o. spracovávané v EXCELI a následne zadané na spracovanie informačným systémom UNI-SOFT. Takto zostavená ponuková kalkulácia by sa následne prostredníctvom obchodného zástupcu predložila zákazníkovi formou otvorenej kalkulácie.

Predbežné (ponukové) **kalkulácie** vyjadrujú výšku predpokladaných úplných vlastných nákladov, ktorá sa má pri výrobe produktov podľa obchodnej zákazky dosiahnuť. Slúžia tak pre riadenie výšky a štruktúry nákladov na jednotlivé zákazky. Ich tvorba je v analyzovanom podniku nevyhnutná, lebo sú pre obchodných zástupcov základným podkladom pre stanovenie ponukovej ceny zákazky a pre určenie cenovej konkurencieschopnosti v rámci konkurenčného boja.

Výsledné kalkulácie by bolo vhodné zostavovať pri realizácii obchodnej zákazky pre každý produkt osobitne.

Navrhujeme nasledovnú štruktúru **kalkulačného vzorca** na produkt:

Materiálové náklady (NM) $NM=(SPM*(JCM+Pt+Pc)) * (1+O+NR)$

<u>Druh nákladu</u>	<u>Kód</u>
Spotreba priameho materiálu	SPM
Jednotková cena materiálu	JCM
Prirážka na transport materiálu	Pt
Colná prirážka na materiál	Pc
Odpad (%)	O
Nákupná réžia (%)	NR

Kooperačné náklady (NK) $NK=(K+Ptk) * (1+O+NR)$

<u>Druh nákladu</u>	<u>Kód</u>
Kooperácia	K
Prirážka na transport kooperácií	Ptk
Odpad (%)	O
Nákupná réžia (%)	NR

Výrobné náklady (NV) $NV=(NSH+NSD+Nmz+NmzD) * (1+SR)$

<u>Druh nákladu</u>	<u>Kód</u>
Strojné normohodiny * strojná sadzba	NSH
Strojný čas zoradenia * strojná sadzba/výrobná dávka	NSD
Normohodiny operátora * mzdová sadzba * počet operátorov	Nmz
Čas operátora pri zoradení * mzdová sadzba * počet operátorov/	
Výrobná dávka	NmzD
Správna réžia	SR

Úplné vlastné náklady (ÚVN)

ÚVN (s prepravou) = NM+NK+NV+B+T+A

ÚVN (bez prepravy) = NM+NK+NV+B+A

<u>Druh nákladu</u>	<u>Kód</u>
Balenie	B
Transport	T
Amortizácia	A

Predajná cena (PC) : **PC (s prepravou) = ÚVN (s prepravou) * (1+% zisku)**

PC (bez prepravy) = ÚVN (bez prepravy) * (1+% zisku)

Ak sú okrem priamych nákladov k jednotlivým strediskám a produktom viazané i nepriame (režijné) náklady, je potrebné ich rozvrhovať pomocou vopred stanovených rozvrhových základní, prostredníctvom hodinových sadzieb strojov (pracovísk) a ľudí. Vzniknú tak percentuálne prirážky réžie.

Pri rozvrhovaní **výrobnej réžie** na zákazku môžeme vychádzať z nákladov na hodinu stroja a človeka. Vypočíta sa, koľko stojí 1 hodina stroja a človeka a podľa počtu hodín práce na jednotlivých strojoch na produkte sa zistí výška výrobnej réžie. Prácnosť sa určuje podľa technologických postupov konkrétnych produktov.

Vo výrobnjej, zásobovacej a správnej réžie sú obsiahnuté nasledovné položky nákladov: spotreba režijného materiálu, spotreba elektrickej energie, vody, plynu, opravy a udržiavanie, odpisy, režijné mzdy, dopravné, poštovné, telefonické služby, cestovné, nájomné atď.

Prostredníctvom predbežnej a výslednej kalkulácie na každý produkt je možné okrem iného porovnávať výšku skutočných nákladov s plánovanými nákladmi a vyčísl'ovať vzniknuté odchýlky (úspory/straty). Zistené odchýlky sa vyjadrujú v eurách a v percentách. Ich analýzou sa zaoberajú manažéri podniku. Najmä pri negatívnych odchýlkach hľadajú príčiny ich vzniku a prijímajú opatrenia na ich znižovanie a odstraňovanie.

Vo významnej miere by mal zostavovanie kalkulácií vo VTR, s. r. o. uľahčiť používaný informačný systém UNI-SOFT.

Praktický postup podľa predchádzajúceho návrhu kalkulačného vzorca:

Materiálové náklady (NM)

<u>Druh nákladu</u>	<u>Kód</u>	
Spotreba priameho materiálu	SPM	10 m ²
Jednotková cena materiálu	JCM	3 Eur
Prirážka na transport materiálu	Pt	2 Eur
Colná prirážka na materiál	Pc	1 Eur
Odpad (%)	O	1 %
Nákupná réžia (%)	NR	5 %

$$MN=(10 \text{ m}^2*(3+2+1)) * (1+0,01+0,05) = 60 * 1,06 = 6,36$$

Kooperačné náklady (NK)

<u>Druh nákladu</u>	<u>Kód</u>	
Kooperácia	K	2 Eur
Prirážka na transport kooperácií	Ptk	2 Eur
Odpad (%)	O	1 %
Nákupná réžia (%)	NR	4 %

$$KN=(2+2) * (1+0,01+0,04) = 4 * 1,05 = 4,2$$

Výrobné náklady (NV)

<u>Druh nákladu</u>	<u>Kód</u>	
Strojové normohodiny * strojová sadzba	NSH	2 Eur
Strojový čas zoradenia * strojová sadzba/výrobná dávka	NSD	3 Eur
Normohodiny operátora * mzdová sadzba * počet operátorov	Nmz	2 Eur
Čas operátora pri zoradení * mzdová sadzba * počet operátorov/		
Výrobná dávka	NmzD	5 m ²
Správna réžia	SR	3 %

$$VN=(2+3+2+5) * (1+0,03) = 12 * 1,03 = 12,36$$

Úplné vlastné náklady (ÚVN):

$$\text{ÚVN (s prepravou)} = 6,36+4,2+12,36+1+2+1 = 26,92$$

$$\text{ÚVN (bez prepravy)} = 6,36+4,2+12,36+1+1 = 24,92$$

<u>Druh nákladu</u>	<u>Kód</u>	
Balenie	B	1 Eur
Transport	T	2 Eur
Amortizácia	A	1 Eur

Predajná cena (PC): $PC \text{ (s prepravou)} = 26,92 * (1+0,15) = 30,958$
 $PC \text{ (bez prepravy)} = 24,92 * (1+0,15) = 28,658$

5.2 Návrh na zostavovanie rozpočtov nákladov a výnosov vo VTR, s. r. o.

Rozpočtovníctvo predstavuje podsystem ekonomických informácií podniku o predpokladaných výsledkoch podnikateľskej činnosti v budúcnosti v nadväznosti na plánované úlohy podniku ako celku. Zameriava sa na stanovenie budúcich nákladov, výnosov a predpokladaného výsledku hospodárenia na určitý časový úsek.

VTR, s.r.o. nezostavuje rozpočty za podnik, ani za jednotlivé strediská. Odporúčame preto manažérom, venovať sa aj zostavovaniu rozpočtov. Najväčšiu pozornosť by mal podnik venovať rozpočtovaniu nákladov a výnosov. Bolo by vhodné zostavovať rozpočtovú výsledovku a rozpočtovú súvahu. Pre zostavovanie rozpočtu podniku je potrebné mať k dispozícii ako východiskové materiály:

- **obchodný plán podľa zákazníkov**, ktorý je definovaný na základe platných obchodných zmlúv, predpokladaných objednávok a nových projektov, ktoré je potrebné do naplnenia plánovaného obratu obchodne a realizačne zabezpečiť,
- **plán variabilných nákladov, ktorý sa skladá z:**

- plánu nákupu materiálu,
- plánu nákupu kooperácií,
- plánu osobných nákladov výrobných robotníkov,
- plánu transportu,
- plánu nákupu dielov,
- plánu nákupu predávaného materiálu.

- **plán fixných nákladov, ktorý vychádza z:**

- požiadaviek úsekov (vybrané náklady) – podáva informácie o režijnom materiáli, opravách a údržbe, cestovnom a pod.,
- plánu nákupu energií – čerpajú sa z neho údaje o nákladoch na elektrickú energiu, plyn, vodu a pod.,

- *reprezentačného a darov* – vypracúva ho generálny riaditeľ alebo finančný riaditeľ,
- *leasingu* – stanovuje ho účtáreň na základe leasingových zmlúv,
- *nepriamych miezd vrátane sociálneho zabezpečenia* – poskytuje informácie o priemerných mzdách, percentuálnom navýšení miezd a náhradách za práceneschopnosť, vypracúva ho mzdové oddelenie,
- *ostatných mzdových nákladov (dohody o vykonaní práce, odmeny štatutárov)*,
- *sociálnych nákladov* – vychádza z kolektívnej zmluvy a súvisia s tvorbou sociálneho fondu,
- *zmluvných pokút a penálov*,
- *plánu odpisov* – čerpajú sa z neho údaje o nákladoch na odpisy majetku, nezaradených investíciách a nových investíciách,
- *úrokov* – vychádza sa z plánu úverov a uzavretých zmlúv a predpokladaného plánu čerpania kontokorentných úverov,
- *poistného* – stanovuje ho účtáreň na základe zmlúv,
 - **plán nástrojov** – poskytuje informácie o predaji a nákupe nástrojov, materiálov na skúšanie nástrojov a preprave nástrojov.

Zostavený ročný rozpočet nákladov a výnosov za podnik, by mal slúžiť na stanovenie rozpočtov nákladov a výnosov podľa jednotlivých stredísk. Východiskom pre rozpočtovanie nákladov a výnosov na jednotlivé strediská je obchodný plán a skutočnosť minulého roka, ktoré sa spracujú kvalifikovaným odhadom. Mimoriadne náklady a výnosy sa v podniku nerozpočtujú, ich mimoriadnosť spočíva práve v tom, že sú neočakávané a neplánované.

VTR, s.r.o. by mohla rozpočty zostavovať pomocou programu EXCEL. Následne by bolo vhodné zadávať ich do informačného systému UNI-SOFT, ktorý by k nim vygeneroval skutočné hodnoty z výkazu ziskov a strát a zo súvahy za obdobie jedného roka i za jednotlivé mesiace. Tak by vznikol výkaz ziskov a strát a súvaha s rozpočtovými hodnotami, skutočnými hodnotami a odchýlkami, ktoré by mali byť predmetom analýzy manažérov výrobného výrobného podniku.

Veľmi významnú úlohu pri rozpočtovaní zohráva kontrola plnenia rozpočtovaných úloh, ktorú by mal zabezpečovať útvar controllingu.

6 Použitá literatúra

1. **BAŠTINCOVÁ, A.:** Výsledok hospodárenia z účtovného a daňového hľadiska. Bratislava: Iura Edition, 2007. prvé vydanie, 102 s., 20 s., 24 s., ISBN 987-80-8078-144-6.
2. **BIELIK, P. a kol.:** Podnikové hospodárstvo. 2. vyd. Nitra: SPU, 2008. 319 s. ISBN 978-80-552-0010-1.
3. **CENIGOVÁ, A.:** Podvojný účtovníctvo podnikateľov. Praktická príručka. Ivanka pri Dunaji: Edoceo, 2009, s. 656., ISBN 978-80-969946-1-8.
4. **CIBÁKOVÁ, V. - BARTÁKOVÁ, G.:** Základy marketingu. Bratislava: Iura Edition, 2007. 224 s. ISBN 978-80-8078-156-9.
5. **CILIKOVÁ, O. - LAPKOVÁ, M.:** Manažérske účtovníctvo, Univerzita Mateja Bela, Ekonomická fakulta v Banskej Bystrici v spolupráci s Ekonómia, občianske združenie 2008. 95 s., ISBN 978-80-8083-696-2.
6. **Podnikové rozpočtovníctvo – vybrané problémy rozpočtovania v súčasných podmienkach (EPI):** EKONOMICKÉ A PRÁVNE INFORMÁCIE, epi.sk, ročník 2011, (online), dostupné: <<http://www.epi.sk/Main/Default.aspxTemplate=~/Main/TArticles.ascx&MID=221&edllnkid=7288662&phContent=~/EDL/ShowArticle.ascx&ArticleId=32079&pa=21396>>
7. **EUROEKONÓM:** Efektívnosť a hospodárnosť podniku, 2010, (online), dostupné na: <<http://www.euroekonom.sk/ekonomika/agrarna-ekonomika/efektivnost-a-hospodarnost-podniku>>
8. **GURČÍK, Ľ.:** Podnikateľská analýza a kontroling. 2. vyd. Nitra: SPU, 2004. 129 s. ISBN 80-8069-449-4.
9. **GLASA, F.:** Reality ako ochrana proti inflácii. 20. 9. 2008, (online) dostupné na: <<http://ako-investovat.sk/index.php/nehnutelnosti/59-nehnutelnosti/105-reality-ako-ochrana-proti-inflacii>>
10. **HACHEROVÁ, Ž. – LÁTEČKOVÁ, A. – KOŠOVSKÁ, I.:** Účtovníctvo podnikateľov, Nitra: SPU, 2009, s. 249., ISBN 978-80-552-0293-8.
11. **HONTYOVÁ, K. - LISÝ, J. - MAJDÚCHOVÁ, H.:** Základy ekonómie a ekonomiky, Bratislava: Ekonóm 2005, ISBN 80-225-1938-3.
12. **KAJANOVÁ, E.:** Náklady a ceny. Nitra SPU, 2005. ISBN 80-89018-92-0.

- 13. KORŠŇÁK, Ľ.:** Vyššia DPH sa ešte prejaví zdražovaním. 15. 2. 2011 (online)
dostupné na: <[http://spravy.pravda.sk/vyssia-dph-sa-este-prejavi-zdrazovanim-d9j-
/sk_ekonomika.asp?c=A110215_123816_sk_ekonomika_p01](http://spravy.pravda.sk/vyssia-dph-sa-este-prejavi-zdrazovanim-d9j-/sk_ekonomika.asp?c=A110215_123816_sk_ekonomika_p01)>
- 14. KOTULIČ, R. - KIRÁLY, P. - RAJČÁNIOVÁ, M.:** Finančná analýza podniku. Bratislava: Iura Edition, 2007. 206 s. ISBN 978-80-8078-117-0.
- 15. KRÁL, B. a kol.:** Manažérske účtovníctví. 2 dotlač, rozšírené vydanie. Praha: Management Press, 2008. 624 s. ISBN 978-80-7261-141-6.
- 16. KRIŠTOFÍK, P. – SAXUNOVÁ, D. – ŠURANOVÁ, Z.:** Finančné účtovníctvo a riadenie s aplikáciou IAS/IFRS. 1. vyd. Bratislava: Iura Edition, 2009. 767 s. ISBN 978-80-8078-230-6.
- 17. LESÁKOVÁ, Ľ. a kol.:** Finančno-ekonomická analýza podniku. Banská Bystrica: UMB, 2007. 208 s. ISBN 978-80-8083-379-4.
- 18. MACHOVÁ, H. - ČERNOHLÁVKOVÁ, E. - SATO, A.:** Medzinárodné obchodné operácie. 4 aktualizované vydanie. Praha: Grada Publishing, 2007. 242 s. ISBN 978-80-247-1590-2.
- 19. MAJDÚCHOVÁ, H. – NEUMANNOVÁ, A.:** Podnikové hospodárstvo pre manažérov. 1. vyd. Bratislava: Iura Edition, 2008. 244 s. ISBN 978-80-8078-200-9.
- 20. MAJTÁN, Š.:** Podnikové hospodárstvo, 1 vyd. Bratislava: SPRINT, 2009 s. 320., ISBN 978-80-89393-07-7.
- 21. PARACKA, M.:** Nový vklad má ochrániť pred infláciou, bonusový úrok závisí od harmonizovanej inflácie v eurozóne. 5. 3. 2010, Trend Holding, spol. s r. o. 2010, (online)
dostupné na: <<http://financie.etrend.sk/investicie/novy-vklad-ma-ochranit-predinflaciou.html>>
- 22. PATAKY, J. - ŠKORECOVÁ, E. – BITTEROVÁ, M.:** Podvojné účtovníctvo pre samoukov. Nitra: EFETA, 2010. 236 s. ISBN 978-80-89245-13-0.
- 23. PETŘÍK, T.:** Ekonomické a finanční řízení firmy: manažerské účetnictví v praxi. Praha: Grada Publishing, 2005. 372 s. ISBN 80-247-1046-3.
- 24. PODSKĽAN, A.:** Podnikové environmentálne a ekologické náklady. In: Enviromentální menažérske účtovníctví. Pardubice, 2004. 47-51 s. ISBN 80-7194-643-5.
- 25. RAJŇÁK, M. a kol.:** Cenové rozhodovanie. 2 vydanie. Bratislava: SPRINT, 2007. 236 s. ISBN 80-890-8589-7.
- 26. SAXUNOVÁ, D.:** Ako správne rozumieť informáciám z účtovnej závierky, 2008, Iura Edition 1 vydanie., 35 s., ISBN 978-80-8078-189-7.

27. SEDLÁK, M. a kol.: Podnikové hospodárstvo. Prvé vydanie. Bratislava: Iura Edition, 2007. 255 s. ISBN 978-80-8078-093-7.

28. SOUKUPOVÁ, B. - ŠLOSÁROVÁ, A. - BAŠTINCOVÁ, A.: Účtovníctvo. 2. vydanie. Bratislava: Iura Edition, 2004. 638 s. ISBN 80-8078-020-X.

29. STANĚK, P.: Technológie a konkurencieschornosť . Bratislava: Ekonomický ústav SAV, Working Papers, 2008. 19 s. ISSN 1337-5598.

30. ŠKORECOVÁ, E.: Nákladové účtovníctvo. Nitra: SPU, 2010. ISBN 978-80-552-0353-9.

31. ŠKORECOVÁ, E. – LÁTEČKOVÁ, A. – KUČERA, M.: Nákladový systém a jeho softvérová podpora. 1. vyd. Nitra: SPU, 2009. 156 s. ISBN 978-80-552-0195-5.

32. ŠLOSÁROVÁ, M.: Účtovníctvo B, učebný text. Iura Edition 2009, 236 s., ISBN 978-80-8078-244-3.

33. ŠURANOVÁ, Z. - SAXUNOVÁ, D. - KRÍŠTOFÍK, P.: Finančné účtovníctvo a riadenie s aplikáciou IAS/IFRS – 1. diel. Banská Bystrica: Fakulta financií UMB, 2004. 266 s. ISBN 80-8083-021-5.

34. TEPLICKÁ, K.: Členenie nákladov z hľadiska kvality, mesačník ZISK – riadenie, marketing, podnikanie, 2011, 3 ročník, Poradca podnikateľa, ISSN 1337-9151.

35. TEPLICKÁ, K.: Optimalizácia nákladov pomocou Balance Scorecard, mesačník ZISK – riadenie, marketing, podnikanie, 1/2010, Poradca podnikateľa, ISSN 1337-9151.

36. TUMPACH, M.: Medzinárodné štandardy na zostavenie účtovnej závierky IFRS/IAS. Bratislava: Iura Edition, 2006. 473 s. ISBN 80-8078-072-2.

37. TUMPACH, M.: Manažérske a nákladové účtovníctvo, Iura Edition Bratislava 2008, prvé vydanie, 212 s. ISBN 978-80-8078-168-2.

38. VEBER, J. - SRPOVÁ, J.: Podnikání malé a střední firmy. 2 aktualizované a rozšírené vydanie. Praha: Grada Publishing, 2008. 311 s. ISBN 80-247-2409-6.

39. VYSUŠIL, J.: Metoda Balanced Scorecard v souvislostech. Praha: Profess Consulting, 2004. 120 s. 65-69. ISSN 0139-5661.

40. ZALAI, K.: Finančno-ekonomická analýza podniku. 5 vydanie. Bratislava: SPRINT vfra, 2007. 385 s. ISBN 978-80-89085-74-1.

41. ZÁKONY 2011: (online) dostupné na:
<<http://uctovnictvo.sk/index.php/zakony/zakony-2011>>

7 Zoznam príloh

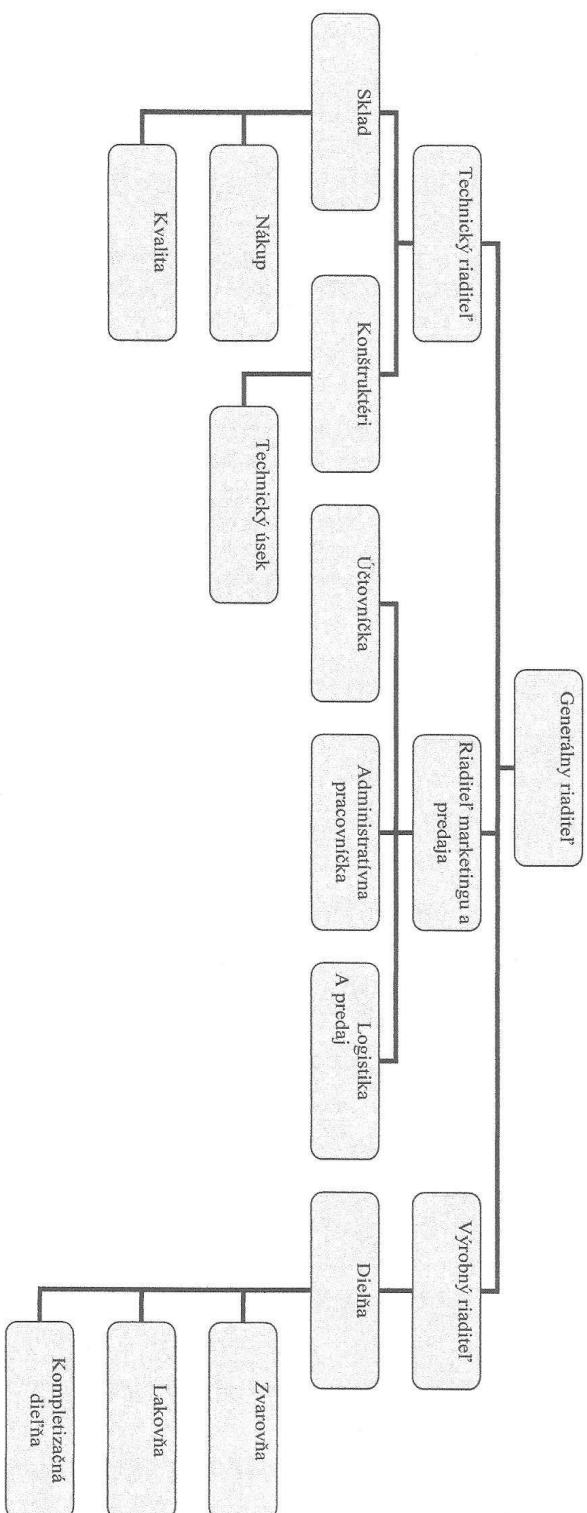
Príloha 1 – Organizačno-riadiaca štruktúra VTR, s. r. o.

Príloha 2 – Certifikát č. 90/1998 Z. s. o stavebných výrobkoch v znení neskorších predpisov.

Príloha 3 – Propagačný leták VTR, s. r. o.

Príloha 1

Organizačno-riadiaca štruktúra VTR, s.r.o.

Príloha 1

SK - Vyhlásenie zhody	C SK
------------------------------	-----------------------

Dolupodpísaný zástupca

výrobca: VTR, s.r.o., Bratislavská 2, 940 01 Nové Zámky

výrobca: Nové Zámky

týmto vyhlasuje, že výrobok: **Systém zasklenia lodží OPTIMI®**

je v zhode s ustanoveniami zákona č. 90/1998 Z. z. o stavebných výrobkoch v znení neskorších predpisov, ak je zabudovaný v súlade s návodom na montáž, a že sa na výrobok a jeho výrobu uplatňuje technické osvedčenie č. TO – 06/0179, platnej do 02.07.2011.

V rámci počiatočných skúšok typu sa overili:

Vlastnosť	Deklarovaná hodnota alebo trieda	Číslo protokolu o skúške a odkaz na laboratórium
Odoslosť proti zaťaženiu vetrom	0,6 kN/m ²	Správa o skúške č. RAM 069/90, Fiacto centrum technického výskumu, 1990 *)
Veľkosť sklenenej tabule	max. 900 mm x 1 800 mm	Správa o uznaní protokolu o skúške č. S04/06/0271/5608/SN, TSÚS Bratislava, pobočka Nitra
Zlepšenie vzduchovej nepriepustnosti	min. o 5 dB (A)	Protokol č. 3/94, CSI, a.s., Praha *)
Reakcia na oheň	AI	bez skúšania **)

*) Protokoly o skúške boli uznané TSÚS Bratislava AO SK04 v Správe o uznaní protokolu o skúške č. S04/06/0271/5608/SN zo dňa 28.7.2006

**) Vyhláska MVR SR č. 158/2004 Z.z. v znení vyhlásky č. 119/2006 Z.z. – príloha č. 2, platí pre hlavné komponenty skla a sklo

Opis výrobku:

Zasklenie lodží OPTIMI® je vyhotovené ako bezrámové s posuvno – otočnými krídlami z kaleného skla s hrúbkou 6 mm a šírkou približne 600 mm, ktoré sa pohybujú v kolieskovom vedení hornej koľajnice a zároveň sa posúvajú v klznom vedení spodnej koľajnice. Jednotlivé diely zasklenia sa môžu posúvať k bočnej strane lodže, kde ich otočením o 90° a zaistením možno dosiahnuť úplné otvorenie lodže. Pri úplnom zatvorení lodže zostávajú medzi jednotlivými sklami ventiláčne medzery, ktoré zabezpečujú hygienicky potrebnú výmenu vzduchu v miestnostiach priľahlých k lodži.

Účel a spôsob použitia v stavbe:

Výrobok je určený pre lodže vybavené ochranným zábradlím na všeobecné zlepšenie ich využiteľnosti počas celého roka, ako aj na zníženie strát tepla a hladiny hluku v priľahlých obytných priestoroch. Po náležitých úpravách sa môže použiť aj na balkónoch, ktoré majú striedku.

Najväčšie rozmery zasklenej plochy nesmú byť väčšie ako 6 300 mm x 1 800 mm pre jeden smer odsívania skiel. Pri ploche väčšej ako je medzná, je potrebné vypracovať individuálny statický výpočet a projekt zasklenia. Výrobok je vhodný do výšky 40 m v teréne typu B. Z požiarneho hľadiska sa považuje zachovanie požiaro-deliacích pásov na styku obvodových stien s požiaro-deliacimi konštrukciami.

Meno: Ing. Ladislav Tóth
Funkcia: konateľ
Dátum: 31.07.2006

podpis

VTR, s.r.o.

Bratislavská 2, 940 01 Nové Zámky
IČO: 34 148 298 IČ DPH: SK 2020418177
tel: 035/6423 252 fax: 6423 251
mob: 0903 283 110

VTR

spol. s r.o. Nové Zámky

Výhradný zástupca
fy OPTIMI® s.r.o. Praha
pre Slovensko

FÍNSKY ZASKLIEVACÍ SYSTÉM PRE LODŽIE A BALKÓNY OPTIMI®

Zasklievanie v novom štýle

VTR spol. s r. o., 940 01 Nové Zámky, Bratislavská 2
tel. : 035/6423 252, tel./fax: 035/6423 251
e-mail: vtr@nz.psg.sk, <http://www.vtr.sk>

Bratislava: 02/555 72 126, 834
Mobil: 0903 263 119
0907 986 721

Fotografie

